

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת כתובות

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תשנ"ט

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

מסכת כתובות

פ"א בתולה נשאת

גמ' ב. - ג :

בתולה נשאת ליום ד' [משכים לב"ד] ולא יום א' [שקדו - שיטרח בסעודה] ולא לליל ה' הגיע זמנה: רב יוסף, רב אשי - כל אונס לא מעלה לה מזונות רב אחאי - חלה הוא, היא, נדה מעלה לה מזונות [נסתחפה שדה] חוץ משעת ווסתה ותק"ח ל"ק דרבא - אין טענת אונס בגיטין [משום צנועות ופרוצות - אפקעינהו] ל"ב - יש טענת אונס בגיטין חוץ מאונס דשכיח [הו"ל לאתנויי] אם בתי דינין קבועין כל יום, נשאת בכל יום בדטריח בסעודה לפני שבת

רש"י ב. - ג.

משכים לב"ד - לרש"י - יתברר ע"י קול - עדים עמד בדין וחלה - לרש"י - פטור ממזונות כל המקדש - על דעת שיהו בטלין לפי חכמים ע"י גיטין שהכשירו חכמים אפקעינהו - לרש"י - גט עוקר קידושין ועושה מעות מתנה מעיקרן

גמ' ג. - ה :

תיבעל להגמון - נהגו לכנוס בשלישי מותר בשני כשחייל קבע יבואו בג' ויקחו הסעודה, במת אביו של חתן והסעודה לא מזדבן הוא ישן בין האנשים והיא בן הנשים: נדה שלא בעל, חתן אפי' בעל בעילת מצוה ופירש - רב יוסף - באבילות דידה, רב אשי - דוקא כשהקילו לנהוג ימי משתה לפני אבילות בן זוג נוהג ג"כ אבילות רק בפני השני לא יבעול (יכנוס) בליל שבת [חבורה, טריד לאחרים וישחוט בן עוף] ולא במוצ"ש [שמא ישחוט עוף] (לא להל') בתולה נבעלת בליל ה' [ברכה לדגים] ובדלא קפיד אפי' ביום ד' [לא חיישינן לאיקרורי דעתא] אלמנה נשאת בה' ונבעלת ליל ו' [ברכה לאדם עדיפא, שקדו שישמח עמה ג' ימים ולא ישכים לאומנותו] { גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ; אצבעות כיתידות, אליה האוזן רכה }

גמ' ה. - ז.

לבעול בתחלה בשבת - לר"ש מותר [אינו מתכוין ואין פסיק רישיה דרוב בקי אין בהטייה לחכמים אסור לבי רב - לרב מותר [אע"פ דא"מ אסור, אבל מקלקל אצל הפתח/בחבורה (כר"י) מותר] לשמואל אסור חוץ מכבר בעיל - פירצה דחוקה ומשיר צרורות [רש"י - מספיקא לא אסרינן] לנהרדעי - הפוך לר"פ - רבא - ביו"ט מותר [מתוך בדבר הצורך ל"כל נפש"] ולא בשבת, ור' פפי חולק - אף שבת לר' יוחנן אסור. להל' מותר. לא בעיל - מח' ברייתות אם פטור מק"ש ליל שבת [רבא - מח' אי מותר לבעול וטריד או לא, אביי - מח' אי טירדא (דמצוה) דלא מצי בעיל פוטרותו]

רש"י ה. - ו :

חבורה - לרש"י - משום צובע

הדקת סתימת גיגית - לרש"י - סחיטה

מפיס מורסה לעשות פה חייב - לרש"י - מתקן פתח ליום מחר וחייב משום בונה (אף בבעל חי)

גמ' ז. - ח :

ברכת חתנים : בחור לאלמנה ז' לברכה וג' לשמחה, אלמן לאלמנה יום א' לברכה וג' לשמחה

ברכת חתנים ב' [מבועז, במקלות ברכו - ממקור ישראל] וחתן מן המניין בבית חתנים, ר"י - אף בבית האירוסין ביהודה שמתייחד עמה

רבין, רב אדא - אין חתימה לברכת אירוסין [כברכת פירות, מצות (לרש"י - כולה הודאה)], ורב אחא חולק [בקידוש (לרש"י - לשון קדושה)]

למ"ד יצירה אחת ולא הולכים בתר מחשבה לא מברכין יוצר האדם (רבי)

אחר יום א', בלי פנים חדשות מברך שהשמחה במעונו ואשר ברא בלבד

שהשמחה במעונו - כל ל' ואם אמר להן מחמת הילולא - עד י"ב חודש ומתחילים משהכין צרכי החתונה (רש"י - וא"ל מחמת החופה) לא במילה [טרידי - צערא לינוקא]

אבלים מן המניין לברהמ"ז (לרש"י - לזימון)

ולא לברכת אבלים ברחבה בסעודת הברה, וכל ז' כשיש פנים חדשות

{ ניחום אבלים ; המנבל פיו נהפך גז"ד לרעה ; אל יפתח פיו לשטן ; י' כוסות לאבל }

רש"י ז. - ח.

איסור לארוסה - דגזרו על יחוד של פנויה עד חופה וברכה

שהכל, יוצר פותחים בברוך - לרש"י - אינם מהסדר, אשר יצר - תחלת הסדר

גמ' ט. - י :

ר' אלעזר - "פתח פתוח מצאתי" - נאמן לאוסרה [קים ליה ושויה אנפשי'] באשת כהן וקידשה פחותה מג' ונתגדלה דאין ספק ספיקא

דוד מותר לבת שבע [אנוסה, אוריה כתב גט (לרש"י על תנאי)]

שמואל - "פתח פתוח" - נאמן להפסידה כתובתה [כתובה תק"ח והם אמרו, חזקה דאינו טורח ומפסיד סעודה]

חוץ מביהודה [לרש"י - שמא בעל ושכח או הערה ושיבר]

לרש"י לר' אלעזר אינו נאמן חוץ מטענת דמים [רש"י - טענה ברורה]

בחור שטען פתח פתוח מלקין לר"נ - לתי' א' נאמן, לרב אחאי אינו נאמן

מח' תנאים אי כתובת בתולה מדרבנן - מזיבורית, לרשב"ג מדאורי' [כמוהו הבתולות]

ב' לשונות אי אמרינן שמא הטה בלא מתכוין

אלמנה מן האירוסין - כתובתה מאתם

רב - אכל תמרים אל יורה - לל"ב דוקא לפני נהמא [טרד דעתו]

{ משפחת דורדקי ; דרש של אלמנה, מטר, מזבח, תמרים, דשא, דרגא, פוריא, איילוניית }

רש"י ט.

"פתח פתוח" - לרש"י - ואין לו טענת דמים - נאבד, דורקטי

לרש"י - בועל אסור להאשת איש כשידוע לרבים

גמ' יא. - יב :

גר קטן - עם אביו [ניחא במה שעשה], על דעת ב"ד (רש"י - באין לו אב, והן נעשין לו אב) [זכין לאדם - דלא טעם איסורא דהפקירות]

הגדילו יכולין למחות שעה אחת
מקבלת כתובתה כשהגדילה ולא מיחתה - ורבא חולק [שלא תהא קלה להוציאה (רש"י - וכל זמן שלא
מיחתה גיורת היא)]
מקבלת קנסה כשהגדילה ולא מיחתה - ואביי חולק [שלא יהא חוטא נשכר]
מוכת עץ (רש"י - ונשאה סתם) - לר"מ כתובתה מאתים,
לרבנן מנה (להו"א דרבא בלא הכיר בה - לא כלום)
קטן (פחות מט') הבא על הגדולה - רב - דינה כמוכת עץ, שמואל - כבתולה
בחזקת בתולה ונמצאת בעולה
רב ששת, רבה, ר' יוחנן - יש לה כתובה מנה
ר"נ, רבא, רב אשי (רש"י - לל"ק), ר' אלעזר - לית לה כלל
חוץ מנכנסה לחופה כבר (ואפי' העידו שלא נבעלה)
אין טענת בתולים: לבתולה מן הנישואין כשבעל לאלתר, במקום שנהגו להתייחד חתן וכלה,
רב אשי - כשאין שושבינין למשמש בחתן
ב"ד של כהנים - בתולה בת כהן, ומשפחות מיוחסות כתובתן ד' מאות

גמ' יב: - יד:

היא אומרת משארסתני נאנסתי, מוכת עץ אני
ר"ג, ר"א, שמואל להל' - נאמנת [ברי עדיף, מגו מוכת עץ אני (רש"י - טענה מעלייתא) / מוכת עץ
תחתין, חזקת בתולה]
ר' יהושע - תביא ראיה - ואין כתובה אלא מנה/כלום (מח') [גמ' טז. - שור שחוט לפניך (לרש"י - הוא
טוען - לא אמרין מגו דדלמא לא אסקה אדעתה, מערים), גמ' עה: - חזקת ממון]
פנויה אומרת לכשר נבעלתי
ר"ג, ר"א - נאמנת אפי' ברוב פסולין [בנסתרה - מיגו לא נבעלתי, במעוברת - לרש"י - חזקת כשרות]
חוץ: משבויה [רוב עכו"ם פרוצין בעריות], לר' אלעזר - לבתה [אין חזקת כשרות] (ור' יוחנן
ורב אסי חולקים - רק אינו מיוחס אחריו)
ר' יהושע - תביא ראיה אפי' רוב כשרין [אין מיגו בנסתרה - אין אפוטרופוס לעריות ואע"פ שכשרה
לבעלה מעלה עשו ביוחסין לפוסלה לכהונה]
חוץ: מאלמנת עיסה (ספק חלל) [ס"ס (אע"פ דהוי "שמא")]
ארוס וארוסתו שאומרים "ממנו" נאמנים [הודה (ב' לשונות ביבמות אי דוקא בדלא דיימא מעלמא),
הל' כר"ג אפי' ברוב פסולין בדיעבד]
אלמנת עיסה (לרש"י - שנשאה ספק/ס"ס חלל) כשרה, גמ' קידושין - לר' יוסי - פסולה, בתה פסולה
מכירין ספיקו כשר,
באין מכירין: ת"ק - "ממזר" "חלל" ושתיק פסול [לרש"י - כהודאה]
ר"מ - ממזר ושתיק פסול, חלל ושתיק כשר [לא איכפית ל']
ר"ש ב"א - ר"מ - ממזר ושתיק כשר [יש קול לממזר] וצווח פסול, חלל ושתיק פסול

גמ' טו. - טו:

ר' יוסי - ר' יוחנן ב"ג - קטנה שנאנסה צריך ב' רובי - רוב סיעה ורוב עיר [אטו רוב עיר כשהוא קבוע -
מעלה עשו ביוחסין]
קבוע כמחצה - אפי' לקולא [וארב לו וקם עליו - שיתכוין לו ולא ט' ישראלים וגוי א' וזרק אבן]
מצא תינוק מושלך - רב - ליוחסין בעינן ב' רובי
להחיותו ולהחזיר אביו - רוב ישראל
לפקח עליו הגל - שמואל - אפי' רוב עכו"ם
להאכילו נבילות - רוב עכו"ם
משלם חצי נזק במחצה אמחצה [אייתי ראי' שאני גוי]

רש"י טו. - טו:

לרש"י - ר' יוחנן ב"ג כר' יהושע ובב' רובי אכשרה

רוב שרצים ברה"ר - אין כאן ספק טומאה אלא ודאי טומאה חוץ מקבוע כמחצה
לרש"י - לדורות להל' לכו"ע בעינן ב' רובי

פ"ב האשה שנתארמלה

גמ' טו: - יח:

בתולה נשאתני והוא אומר אלמנה - בעל נאמן [מודה ר"ג בברי וברי, באין קול איתרע רוב בתולות נישאות]

אא"כ יש עדים שיצאת בהינומא או העיר מה שראה בקוטנו ואחר עמו

מודה ר' יהושע דנאמן ב"של אביך/שלך ולקחתי ממנו" [פה שאסר באין שור שחוט לפניך - לרש"י - בלי תביעה דוקא מיגו דאי בעי שתיק]

ר' אבהו - גובה וכותבין שובר אפי' יש לה כתובה

ר"פ - ביש כתובה אין גובין בלי כתובה אא"כ העידו דנשרפה

וכותבין שובר רק במקום דא"א - בחשש שיחזור ויגבה בעידי הינומא (רש"י - במקום שאין כתובה)

{ כוס של בשורה; כיצד מרקדין; דעתו מעורבת עם הבריות }

ר' שמואל ב"נ - ר' יונתן - מותר להסתכל בפני כלה כל ז' [לחככה אבעלה], דלא כהל'

מלך דוחה כלה שדוחה הוצאת המת שדוחה ת"ת כשאין כל צרכו (מתעסקין בלא קרי ותני, 12,000 / 600,000 בקרי ותני, אין שיעור במתני)

חזקת קרקע - שנתיים לפני האב ושנה לפני בן קטן אפי' המשיך אחר שהגדיל - אינו חזקה ברח מחמת ממון חייב למחות דמחאה שלא בפניו מהני [רש"י - חברך חבא אית לי']
חוץ משעת חירום בין המקומות

"מנה לאביך בידי ופרעתי חציו"

לרבנן פטור [משיב אבידה (לרש"י - תיקון עולם)] רש"י - אפי' בתובעו דבכנו (אפי' גדול) מעיז
לר"א בן יעקב - ישבע (לרש"י - אפי' טוענו קטן שבא בטענת אבי = טענה חשובה) [אינו מעיז ואין משיב אבידה/מיגו]

רש"י יז. - יח:

לרש"י - כל בני העיר מבטלין מלאכה בשעת הוצאת המת רק לקרי

חזקה אין אדם מעיז - לרש"י - בהלואה שעשה לו טובה

לרש"י מגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא

גמ' יח: - יט:

עדים - "כתב ידינו אבל אנוסים היינו מחמת נפשות, קטנים, קרובים (רש"י - ועכשיו מרוחקים)" נאמנים
[פה שאסר] כשאין קיום ממק"א

ור"מ חולק [מלוה מחתים כשרים, מודה בשטר א"צ לקיימו (לרש"י - ואיירי בלוה מודה)]

אין נאמנים: "אנוסים מחמת ממון" [משום עצמו רשע (רש"י - קרוב לעצמו ופסול לעדות)],
"אמנה" [אעולה לא חתמי (רשע)]

לר"נ - "מסר מודעא" [רש"י ותוס' - פה לא מרע לשטר] (למב"ר אשי נאמנים [ניתן ליכתב])

מודה בשטר - לרב הונא אמר רב - א"צ לקיימו, ר"נ - צריך לקיימו

אין מלוה נאמן ששטרו אמנה (לאם יצטרך ללות) בשחב לאחרים שהיו גובין משעבודא דר' נתן

אל תשכון באהליך עולה: רב כהנא - שטר אמנה, לר' יהושע ב"ל - שטר פרוע (אע"פ דזמנין יש פשיטי דספרי), ספר (רש"י - תנ"ך) שאינו מוגה יותר מל' יום

עדים נאמנים שהיה בתנאי [מילתא אחריתי (לרש"י - שטר ממילא מיעקר לאחר זמן)]

ע"א אומר תנאי וע"א אינו תנאי - ר"פ - אין דבריו של חד במקום ב' שהודו ששטר אמת
רב הונא בדר"י, להל' - האחד עקר עדותו (רש"י - לא חתמתי אלא ע"מ שיקיים תנאו)

רש"י יח: - יט.

בשאין קיום ממק"א אינו חוזר ומגיד - דעלייהו סמכינן וכולה חדא הגדה תכ"ד

לרבנן דר"מ לרש"י לזה שמודה צריך לקיימו
א"צ לקיימו - אין מיגו מזוייף: רש"י במק"א - מדאורי' נחקרה ורבנן אצרכוהו קיום רק בטענת מזוייף,
רש"י כאן - השטר ביד המלוה

גמ' סוף יט: - כ:

ב' אומרים פסולים, אנוסים היו על שטר מקוים אינם נאמנים
רב ששת - דהכחשה תחלת הזמה - דוקא בפניהם (ור"נ ור' אבהו חולקים)
ר"נ - תרי ותרי - חזקת ממון (רש"י - ולא קרעין ותפיסה מהני)
אין חזקת קרקע למי שעיתים חלים/שוטה אלא בחזקה דאבהתא
קיום השטר: משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד,
מב' כתובות, מכירת שדות שהוחזקו ג' שנים בלי ערעור
דוקא מיוצאים תחת ידי אחר - דא"א לו לזיף
כתב עדותו - רב הונא - מעיד רק בזוכר (רש"י - קצת) מעצמו
ר' יוחנן - אפי' נזכר ע"י השטר, עד השני, לרב חביבא - הבעל דין (ומבד"ר אשי (להל') חולק חוץ
מעד צורבא מרבנן)

רב חסדא - אין זכירה יותר מס' שנה, וגמ' חולק [רמי עליה (רש"י - עשאוהו עד)]
תל הקרובה (ר"מ - תוך נ' אמה, ר"י - הכי קרוב) לעיר סמוכה/דרך לבית הקברות - טמאה
רחוקה - חדשה (ר"מ - תוך ס' שנה, ר"י - זוכרים) טהורה [לרש"י - ההולך עמה היה מגלה]
ישנה טמאה [לרש"י - נשכח שהלכו עמה]

גמ' סוף כ: - כב.

לרבי - קיום בעי' מעידים על כל חתימה [אכתב ידן מעידים]
לחכמים, להל' - כ"א מעיד על שלו [אמנה שבשטר מעידים] ואם מת א' צריך ב' מן השוק על
חתימתו [שלא יהא $\frac{3}{4}$ עפ"י ע"א (רש"י - ע"פ שנים -)] או יחתום אחספא ויקיימו ממנו ויעיד
עם אחר אחבירו

שמואל - ע"א אחתימתו ודיין אחתימת הנפק מצטרפין, ורבא חולק [מעידים על ב' דברים]
רב הונא - ב' המכירין חתימתם ויעידו בפני א' = ב"ד לקיום [עד נעשה דיין בדרבנן (ולא בקידוש
החודש מדאורי')]

ערעור על א' מב"ד אחרי שב' האחרים חתמו - אין (לרש"י - הם) מעידין עליו [לרש"י - נוגעין בעדות]
א' מהם מת - יכתבו הב' שהיה ב"ד טוב, במותב תלתא וחד ליתוהי

רש"י כב.

לרש"י - תרי ותרי אם הוא גזלן - לא מתכשר אא"כ אמרו שעשה תשובה

גמ' כב. - כג.

אשת איש הייתי וגרושה אני נאמנת, ולר' אושעיא אם באו עדים אחרי שהתירוה תינשא
ולרבה בר אבין לא [מח' אי יש חזקה אינה מעיזה, אפי' שלא בפני בעלה]
נשביתי וטהורה אני והתירוה ואח"כ באו עדים שנשבה לכו"ע תינשא [בשבויה הקילין]
אשת איש אני - פנויה אני, או נדה אני - טהורה אני: אינה נאמנת [שויה לנפשה] אא"כ נתנה אמתלא
ב' שמת וב' שלא מת ואומרת ברי לי (רש"י - אילו קיים היה בא) ונשאת בדיעבד לעד - לא תצא
לר' מנחם בר יוסי - כשבאו עדים ואח"כ נשאת תצא
ר' יוחנן - לא תצא - אביי - בע"א וע"א [חד במקום הימנוהו כשנים, ולא לכתחלה משום לזות
שפתים]
רבא ורב אסי - בתו"ת [רבא - אם יבא אינה מכחשתו (רש"י - מירתת), רב אסי - ליכא לברורה]
ב' שנתגרשה וב' שלא נתגרשה - ת"ק לא תצא

ר' יוחנן כר' מנחם בר"י - באו עדים ואח"כ נשאת תצא [לאבבי ע"א אינו נאמן, לרבא - בתו"ת מעיזה בפני בעלה דעדים מסייעי, לרב אסי - ב"עכשיו נתגרשה" - אחזי לך גיטיך]
רב אשי - ב' מבני החצר - לא ראינוה שנתקדשה, שנתגרשה אינה ראה [עבידי לקדש/לגרש בצינעא]

רש"י כב.

רש"י - נאמנות אב על קידושי בתו רק כשבידו עדיין לקדשה

גמ' כג: - כו:

שבוייה טהורה ע"י ע"א אפי' אשה ואפי' ע"א מכחיש, ואין חשש גומלים
חוץ משויה לנפשה חתיכה דאיסורא

באין עדים שנשבה נאמנת על עצמה כנגד ע"א

מעלין לתרומה: ת"ק - ע"א (רש"י - ואפי' במקום גומלין) [אין מעלין מתרו' ליוחסין]

ר"י - ב' עדים [חיישינן לגומלין, מעלין מתרו' ליוחסין]

ר' אלעזר - בלי ערעור ע"א (רש"י - בדליכא גומלין)

בערעור ב' אחרי שע"א ביטל קלא = הורידו העלוהו והורידוהו - לא מהני ע"א [זילותא דב"ד

כרבנן דר' נתן דצריך שיעידו כאחד]

לרשב"ג - ר"ש בן הסגן - ע"א השני מהני [כר' נתן דמצטרפין לעדות, ולא חיישינן לזילותא] והוי

תו"ת (רש"י - אוקי אחזקה דהעלוהו בע"א)

לאבבי ורבא מודה ר"י דלא חיישינן לגומלין בדמאי [הקילו] ומודה ת"ק בכלי אומנותו בידו דחיישינן

מח' רב הונא ורב חסדא אי מעלין משטרות (אני פלוני כהן לוית' ליוחסין

מח' רב חסדא ור' אבינא אי מעלין מנשיאת כפים ליוחסין (לרבא לא)

או רק לתרומה (כשב"ד קבוע בודקין נושאי כפים)

לר"י דמעלין מתרו' ליוחסין - אבל לא בריע חזקתו (רש"י - אינו אוכל קדשים), ולא מתרו' דרבנן

רבנן - אפי' אי תרו' בזה"ז דרבנן, חלה דאו' [כז' שכיבשו וחלקו],

רב הונא בדרי"י - אפי' דאו', חלה דרבנן [בבואכם - כולכם]

ומעלין ול"ז - דרבנן לדאו' (לכה"פ למ"ד אין מעלין מנשיאות כפים ליוחסין)

מעלין מקריאת התורה בחזקת כהן לתרומה (לכה"פ)

לרבי מעלין לתרו' עפ"י אביו [בידו להאכילו] ולא ליוחסין

לר' חייא אין מעלין [קרוב] אלא במסיח לפי תומו

ר"ש ב"א - מעשר ראשון חזקה לכהונה [כראב"ע דקנסינן עזרא - דוקא לכהן] לבטל קול בן גרושה

רש"י כג: - כה:

דורא דממונא - לרש"י - גורם לעצמו הפסד

ליוחסין (להשיאו אשה) - לרש"י - חשש ממזרות

אין תרו"מ בז' שכיבשו וחלקו [זרע] - המיוחדת לך, מעשר תלוי בשנות השמיטה,

רש"י ב"מ - במקום אשר יבחר - שילה]

קריה"ת - בלי כהן נתפרדה חבילה - אין לוי קורא, ישראל גדול לפני לוי

גמ' כו: - כח:

נחבשה ביד עכו"ם - ע"י ממון - יד ישראל תקיפה מותרת לבעלה, יד עכו"ם תקיפה אסורה

ע"י נפשות (בעלה נידון דגנב (רב) / דרצח (לוי), ונגמר דינו לחזקי' (ור' יוחנן חולק)) אסורה (אפי' לישראל)

כרכום (מצור) שכבשו - כהנות אסורות [יש פנאי לבעול, בכרכום של מלכות אחרת (רש"י)]

אא"כ: כרכום של אותה מלכות לרש"י [אינו רוצה להשחית] (ויש משמרות ושלשלות שלא יכנס איש),

יש מחבואה (וספק במחזקת רק א' אי לחומרא כשני שבילין או לקולא דאין ודאי טומאה, וספק

ב"לא נחבאתי ולא נטמאתי" אי אמרינן מה לי לשקר)

ופסולי עדות נאמנים

לר"פ חוץ מעבד ושפחה דידה ובנה ובתה, אא"כ מסיחין לפי תומן [ב"ק - בשבויה הקילו]
לרב פפי ורב אשי אפי' אלו [רב פפי - בשבויה הקילו, רב אשי - תרתי (לשתוק ולשקר) לא עבדי]
וחוץ מעצמם ומ"מ ידור עמה בחצר בלי יחוד

גרושה שנשאת\מכהן לא תדור בשכונתו\במבוי עמו - והיא נדחית אא"כ זה חצר שלה לבד, ופרעון
חובו לה ע"י אחר

חוץ מגרושה מאירוסין דאין לבו גס

נאמן להעיד מה שראה בקוטנו, לר' יוחנן ב"ב - וגר מה שראה בנכריותו [דייק דדעתו להתגייר] (ות"ק
חולק) בצירוף גדול עמו:

- (1) כתב יד של אביו, רבו, אחיו [קיום שטרות מדרבנן],
- (2) יצאה בהינומא [רוב בתולות נישאות], (3) בית הפרס, (4) תחומין [דרבנן],
- (5) כשרות משפחה בשם אביו, (6) הייתי מוליך מתנת כהונה
אבל לא להוציא ממון
אפי' בלי גדול עמו להאכילו תרו' דרבנן:
- (7) יצא מבית ספר כמנהג בנים לאכול בתרו' [אסור ללמד עבד],
- (8) חילוק תרו' לר"י דאין חולקין לעבד בלי הרב [דמעלין ליוחסין]

רש"י כח. - כח:

גרושה מכהן שנישאת - לרש"י - מרחיק מבוי

מדאו' בית הפרס טהור: לרש"י - תלינן דנכתתו לפחות מכשיעור

פ"ג אלו נערות

גמ' כט. - ל:

משנתנו, ר"מ - קטנה אין קנס [מ: - ולו תהיה לאשה - במהוה עצמה]
חכמים - יש קנס [מ: - נער(ה) חסר ה']

קנס:

חייבי מיתות אין [אם לא יהיה אסון ענש יענש]
לרבה לר"מ יש [מת ומשלם במקום קנס]

חייבי כריתות - משנתנו - יש [הנערה, הבתולות] לר' יוחנן דוקא בלא התרו (וחייבי מלקיות שוגגין חייב)

שמעון התמני - אין [ולו תהיה לאשה - שיש בה הויה]
ר"ש בן מנסיא - אין [- הראויה לקיימה]
אבל נדה יש

ר' נחוניא בן הקנה - אין [אביי אסון אסון - בידי שמים כבידי אדם - קלב"מ,
רבא - ואם העלם... מאיש ההוא... והכרתי - כרת שלי כמיתה שלכם]
לאביי אפי' מיתה בידי שמים אין (תחב חבירו תרומה) (דמצי לאהדורה ע"י הדחק, משקה)
לבית הבליעה, לרב אשי - אכל תרומה וקרע שיראין בב"א)

חייבי לאוין - משנתנו - יש [הנערה הבתולה], שמעון התמני - יש, חוץ מלר"ע [אין הויה],
ר"ש בן מנסיא - אין

אלמנה לכ"ג לשמעון התמני ולר' סימאי לר"ע יש [ולא יחלל - ואין ממזר], ור' ישבב חולק
יבמה לשוק - למשנתנו יש, לשמעון התמני ור"ש בן מנסיא אין [אין הויה]

לחייבי עשה - יש, צד א' לר' ישבב בר"ע - אין [ממזר בכל איסור ביאה] אליבא דשמעון התמני חוץ
מבעולה (לרש"י - שלא כדרכה) לכהן גדול יש [עשה שאינו שוה בכל]

{ דין ד' מיתות לא בטלו }

רש"י כט. - ל:

נתינה - לרש"י - דוד גזר שלא לבא בקהל משום עבדות

קנס לכותית - לרש"י - גירי אריות ובנכרותן יש לא תתחתן

תחיבת תרו' שא"א לאהדורה - לרש"י - פטור ממיתה דאנוס, וחייב ממון אהנאת מעיו

לרב אשי מיתה לזה ותשלומין לזה פטור

גמ' לא. - לג:

גנב ואכל חלב חייב לר"נ בן הקנה דלא אמרינן הגבהה צורך אכילה [אפשר לאכילה בגחין (לרש"י) -
למטה מג' אין הגבהה], מצי מהדר]

לא אמרינן הגבהה צורך הוצאה בעומד לפוש, לבן עזאי דמהלך כעומד

קלב"מ בגנב שגרר לרה"ר בשבת: א) בצידי רה"ר לר"א לענין שבת כרה"ר ולקנין כרה"י
ב) קיבלו בידו שנמוכה מג"ט (לרש"י - חשיבות מקום לקנין)
ג) לרבינא - משיכה לרה"ר קנה, ורב אחא חולק

ממון ומלקות:

עולא - ממונא משלם [תחת תחת מחובל] (לרש"י - בכ"מ)

ר' יוחנן - לקי [כדי רשעתו - ארבעים יכנו]

חוץ: מעדים זוממין [יד ביד - ממון הניתן מיד ליד, דלאו בני התראה] (דיפרשו מלמעיד, כאשר זמם

- והם רצו לקטול בלי התראה) ואף "בן גרושה" א"צ [משפט אחד]

וחובל [כן יתן בו - ממון שיש נתינה, נפש תחת נפש - מותרת למיתה הוי מותרת למלקות]

ומ"מ ענש יענש ממון, אם יקום - חובשין אותו דמותרה למיתה מותרה למלקות ומ"מ שבתו
 יתן]
 ר"ל - כר"מ לוקה ומשלם [ב' שמות (לרש"י - ב' קראי)]
 ונלמד ממוציא ש"ר, וכדי רשעתו איירי במיתה ומלקות
 לר' יצחק אין מלקות בכריתות, אלא ממון

רש"י לא.

לרש"י - הגבהה צריך ג"ט ואפי' בתוך פיו

גמ' לג: - לה:

גנב וטבח בשבת, לע"ז ("בגמר זביחה עובדה") -
 ר"מ - משלם ד' וה' יוחנן - בטביחה ע"י שליח דאין קלב"מ, רבה - מת ומשלם בקנס דחידוש
 הוא אא"כ הגניבה בשבת [דפטור מהקרן (ממון) וממילא "ולא ג' וד""]
 חכמים - פטור [לר' יוחנן - כר"ש דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה (וכר' יוחנן הסנדלר
 דשבת = אינה ראויה מדאו'), לרבה - קלב"מ]

מעשה שבת	שוגג	מזיד
ר"מ	מותר	לו אסור (רש"י - לעולם, רש"י חולין וב"ק - למוצ"ש מותר), לאחרים למוצ"ש
ר"י	למוצ"ש [אטו מזיד]	לו אסור, לאחרים למוצ"ש
ר' יוחנן הסנדלר	לו אסור, לאחרים למוצ"ש [מחלליה מות יומת - רק במזיד]	אסור [למ"ד מדאו' - כי קדש היא - איסור אכילה, לכס - מותר בהנאה, למ"ד מדרבנן - קדש היא - ולא מעשיה]

גנב וטבח שור הנסקל - ר"מ - ד' וה' בהזיק ונגנב משומר [החזירו מוחזר ודבר הגורם לממון כממון],
 וחכמים פוטריין

ר"פ - שואל מתחייב באונסין משעת גזילה, צד א' לרבא - משעת שאילה
 (נ"מ בטבח בשבת, אחריות נכסים)

חייבי מיתות שוגגין פטור [תד"ב חזקי' - היקש מכה אדם ומכה בהמה - אין חילוק בין שוגג למזיד]
 חייבי מלקיות שוגגין - ר' יוחנן - חייב [רש"י - מחייבו רק רשעה אחת - ממון]
 ר"ל - פטור [ג"ש רשע רשע מחייבי מיתות, הכאה הכאה (חובל פחות מש"פ וקרע שיראין איתקיש
 למכה בהמה)]

רש"י לד: - לה:

לרש"י - רבה ס"ל כר"מ

מודה ר"פ בהניח אביהן אחריות נכסים דמשלמין תשלומי מעליא כשטבחו בשוגג -
 לרש"י - דאיבעי להו למידק

לרש"י - לר"ל דמלקיות שוגגין פטור - כ"ש דפליג על עולא דס"ל במזיד ממון

גמ' לה: - לט.

אין קנס בממאנת [לרש"י - בחזקת בעולה] (לר"י עדיין ממאנת עד שירבה השחור)
 לר"מ אין קנס באילונית [יוצאת מקטנות לבגרות]

טענת בתולים:

- 1) חרשת ושוטה - לר"ג אין [פתח פיך לאלם (לרש"י - טענינן משארסתני נאנסתי לאפוקי ממון)]
 לר' יהושע יש
- 2) בוגרת - טענת דמים יש, פתח פתוח אין
- 3) סומא - לת"ק יש, לסומכוס - ר"מ - אין [נחבטת ע"ג קרקע ואינה מראה לאמה (לרש"י - אין טעות
 על שלא פסקו שבעולה היא)]

קול "מזנה" - יש קנס, עדים דתבעתנהו לאיסור - אין קנס

עדים שביקש מהם לזייף - לא מגבינן [אימר הוא זייף]

נתגייירה וראתה דם לר"י דיה שעתה [רש"י - כשאין מעל"ע לא גזור מפקידה לפקידה],
לר' יוסי - משנתגייירה

לר"י שבויה שנפדית יש לה קנס [ר' יוחנן - בקדושתה - לא נבעלה, רבה - שלא יהא חוטא נשכר] (ות"ק
חולק [לרש"י - בחזקת הפקר])
וכתובתה מאתים [לרבה - דלמא ימנעו מלישא], והמעיד בה ישאנה (לרבנן דוקא בפודה [לא שילם
בכדי])
ואוכלת תרומה לר' דוסא
וא"צ המתנה ג' חדשים א"כ ראוה שנבעלה (לר' יוסי א"צ אפי' נבעלה [משמשת במוך ואפי'
אנוסה מתהפכת יפה])

פסוקים דקלב"מ:

- (1) ואם לא יהיה אסון - במיתה וממון,
 - (2) כדי רשעתו - במיתה ומלקות ולחכמים דר"מ אף מלקות וממון,
 - (3) לא תקחו כופר - א"א להפטר בממון,
 - (4) כל חרם מן האדם לא יפדה לר' ישמעאל בריב"ב ור' חנניא בן עקביא - אף פטור מקנס,
 - (5) מכה בהמה ומכה אדם - אפי' דרך ירידה,
 - (6) לא עין נפש תחת עין/נפש - אפי' ב' מכות בב"א
- נערה שנתארסה ונתגרשה - ריה"ג - אין קנס [אשר לא אורשה], ר"ע דמתני ור' אלעזר - קנסה לעצמה
[לא אורשה לאביה], ר"ע דברייטא - לאביה [ככסף קידושיה]
בא עליה ומתה לפני העמדה בדין - אביי - פטור [ונתן לאבי הנערה - ולא מתה]
לל"ק דרבא - חייב וספק אם יש בגר בקבר להפקיע האב, לל"ב - ספק
ונתארסה - אביי - לאב [לא כ' ונתן... אשר לא ארוסה]
ונשאת - לעצמה [יוצאת מרשות אב כבגרה [ונתן... לאבי הנערה]]

רש"י לז. - לט.

גירות לר"י כיון דליכא מעת לעת, מפקידה לפקידה נמי לא גזור רבנן

ג' משמשות במוך - לרש"י - מותרות אע"ג דלשאר נשים אסורות משום השחתת זרע

גמ' לט. - מא:

לר"ש אין אונס משלם צער [סופו להצטער תחת בעלה] וחכמים חולקים [צער יתירה לאונס]
מפתה: אין צער פיסוק רגלים, קנס רק כשלא יכנוס (ובושת ופגם מיד),
אין צריך להכניסה [ימהרנה לו - מדעתו]
היא ואביה יכולין לעכב נישואין למפתה [מאן ימאן] ומאנס [היא - ולו תהיה - מדעתה; אביה -
אביי - שלא יהא חוטא נשכר, רבא - ק"ו ממפתה]
אנוסה - תבעה גט או מת - רבנן - אין כתו' [יצא קנסה בכתובתה, לא קלה להוציאה - דאסור]
ר' יוסי בר"י - כתו' מנה [שלא יצער לה עד שתובעת גט]
לא יכנוס באינה ראויה [ולו תהיה לאשה, אין עדל"ת דאי אמרה לא בעינא אין עשה (לרש"י - מלמדין
אותה לומר "איני רוצה")]
חיוב בושת (לפי המבייש והמתבייש) ופגם (הפרש כמה יתן להשיא בתולה לעבדו שיש קורת רוח
ממנו) [אביי - תחת אשר עינה רק הקנס, רבא - ונתן האיש השוכב עמה - קנס רק להנאת
שכיבה] לאביה [אי בעי מסר למנוול]
מורה שפיתה - משנתנו - פטור מקנס וחייב בבושת ופגם
ר"ש בן יהודה - ר"ש - פטור מבושת ופגם [לא כל הימנו להוציא לעז - די' א' מהמשפחה במדה"י
דלא ניחא ליה]
פלגא נזקא - ר"פ - ממונא [לאו בחזקת שימור],

רב הונא בדור"י, להל' - קנסא [בחזקת שימור, רש"י - דלאו אורחי']
חוץ מח"נ צרורות [הללמ"ס - תולדה דרגל]

פ"ד נערה שנתפתה

גמ' מא : - מד.

מת האב או בגרה לפני העמדה בדין - קנס לעצמה
לר"ש - אפי' אחר העמדה בדין לפני גבייה - של עצמה [לתוס' לאביי - וכחש וכו' - ולא קנס, לרבה
- ונתן - זכות האב משעת נתינה]
רבה - אבל בשאר קנסות אחר העמדה בדין ממון הוא להוריש ולהתחייב בהודאה,
ורק פטור מקרבן שבו' [וכחש - ולא שיעקרן קנס]
תביעת אונס ומפתה - ר"ש - פטור מקרבן שבו' [תובע קנס דקיין] אפי' אחר העמדה בדין
[לרבה - ונתן, ואפי' בגרה ומתה ואב תובע [וכחש - דוקא עיקרן ממונא], לאביי - וכחש]
רבנן - חייב קרבן [תובע בושט ופגם דא"א להפטר]
מעשי ידיה שעשתה בחיי אביה - לאחין,
בניזונת מאחין -

רב ששת ונהרדעי - לאחין [כאלמנה, לתנא רב חנינא - זכות מע"י מוריש לבנו]
רב יוסף ורב (להל') - לעצמה [אותם] לבניהם ולא בנותיהם, אב ניחא בהרווחה דבת]
לר"י נערה שנשאת פעם ראשונה כתובתה לאב [נכתב ברשותו - לפני הנישואין]

גביית כתובה ממשעבדי
ר"א בר"ש, רב הונא - מנה מאתים משעת אירוסין ותוספת מן הנישואין
חכמים (להל'), רב אסי - הכל מן הנישואין (לרש"י - מחלה לשעבודא קמא)
ב' כתובות - 200, 300 - גובה או זה או זה [משני לבד - בלא כ' בלשון תוספת - מחלה שעבודא קמא,
מראשון - דלא בטיל דהוסיף השני על הראשון]
ב' שטרות שוין של מכר או מתנה ביטל השני את הראשון - רב אחא - מחל לשעבודו
רפרם - הודה שמזויף (לרש"י העדים פסולין), והוי של מוכר מזמן הראשון

גמ' מד. - מו :

גירות פחותה מבת ג' - נערה המאורסה בחנק [נבלה בישראל] ובהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה
בסקילה [ומתה]
אין דיני מוציא שם רע [בישראל, בתולת ישראל ולא גרים]
מוציא ש"ר על יתומה - ר' יוסי בר חנינא - בזינתה כשהיא יתומה פטור [ינתן לאבי הנערה]
רבא - חייב [מדאצטריך למעוטי גרים]
על קטנה - פטור [ר"ל - לאבי הנערה, רב אחא - וסקלוה - בת עונשין]
עדים משניסות שזינתה ארוסה - סוקלין על פתח בית אביה,
ואם אין - אפתח עיר וברובה גוים אפתח ב"ד [כע"ז]
עדים ועדיין ארוסה - סוקלין אפתח העיר
בגרה לפני העמדה בדין -
תני שילא - חנק [אשתני גופא] - רבא - חוץ ממש"ר (ורב הונא בדר"י חולק)
ר' יוחנן - בסקילה [מעשיה גרמו - בנערות - ולא אשתני קטלה]
ומ"מ אין מלקות וקנס למש"ר [עקימת שפתיו משבגרה]
קנס במש"ר : לרבנן אפי' לא בעל (רש"י - "באו לי עדים שזינתה")
לר"א בן יעקב, ר"י - דוקא בבעל [ובא עליה]
ולר"י לוקה אפי' לא בעל [לרש"י - לרבי יהודה לוקין על לא תלך רכיל שאין בו מעשה, חוץ מר"נ - מכת
מרדות]
לר"י קנס ומלקות דוקא בשכר עדים [שימה שימה מרבית]
וספק בשכר בקרקע, פחות מש"פ
ר' יוחנן - רק בזינתה כדרכה והוא בעל כדרכה [רש"י - לא מצאתי (במקום) בתולים]
אין מש"ר למחזיר גרושתו על נישואין ראשונים [לאיש הזה - ולא ליבם]

גמ' מו : - מט.

האב זכאי בקידושי בתו נערה [אין כסף - לאדון זה ויש לאחר, ואיתקוש הוויות להדדי]

במצאיתא [איבה (לרש"י - שיזין לה)]

במעשה ידיה [קטנה - דמוכרה, נערה - בתו לאָמָה (היקש)]

הפרה [בנעוריה בית אביה], גיטה [ויצאה והיתה]

לר' יוסי בר"י אוכל פירות שירשה [מימנע ולא פריק]

[לת"ק ומשנתינו עושיין סגולה [פריק ממ"נ]]

כתב לה נדוניה (לרש"י - מן האירוסין) ומתה -

רבנן - לא זכה הבעל [כראב"ע דאין תוספת מן האירוסין]

ר' נתן - זכה הבעל [כרבנן דראב"ע, אפי' לראב"ע - מדידה לדידה משום איחתי (לרש"י -

דנתארסה)]

בעל חייב במזונות תחת מע"י (רבא - וחולק על מ"ד מזונותיה דא' [ת"ק - שארה, ר' אלעזר - עונתה,

ר"א בן יעקב - ק"ו מכסות]); לרב הונא מע"י תחת מזונות

קבורתה תחת נדוניה (משנשאת)

פירקונה תחת פירות נכסי מלוג

אורחיה דבעל (לרש"י - בבנות משפחתו) בחלילים ומקוננת ולא דאשה -

ת"ק - במיתתה א"צ [עולה עמו רק מחיים], ר"י (להל') - חייב [אף לאחר מיתה]

רש"י - לכו"ע אינה יורדת עמו אפי' לאחר מיתתה

נשטתה - מפרנסין אף בניו ובנותיו, ותכשיטין, ומח' בצדקה מנכסיו,

אבל לא בהלך למדה"י [יוצא לדעת ולא ציווה, קז. - רק ע"א שמת] (ואז מח' בתכשיטין)

מסרה לשלוחי הבעל ועדיין לא נכנסה לחופה:

רב - מהני לכל חוץ מתרומה [רש"י - משום סמפון],

רב אסי, ר' יוחנן, ר' חנינא - אף לתרו' [לרש"י - אין שמא תשקה] (איתותב)

שמואל - לירושת נדוניה [רש"י - אב מוחל מחמת קירוב נישואין]

ולא לתרו' (לרש"י - ולא להפרה ומציאה)

ר"ל - להקרא אלמנה מן הנישואין שכת' מנה

בחנק [לזנות בית אביה] (כמו חופה ולא נבעלה [בתולה מאורשה דוקא])

גמ' מט. - נא.

מזונות בניו ובנותיו בחייו - לר"מ ור"י מצוה ולא חובה,

לר' יוחנן ב"ב - גם אין מצוה [ראב"ע - בנן נוקבין כבנין דיכרין - חובה רק אחר מיתה]

עד בן שש לכו"ע חייב, מבן שש עד שערות⁽¹⁾ תקנת אושא ולהל' אמרינן ולא כייפינן אא"כ עשיר

הוא [צדקה]

הניח אלמנה ובת שניסת ומתה - אלמנתו ניזונת מנכסיו [רש"י - בעל כלוקח מדרבנן, ומשום פסידא דאלמנה

שויוהו כיוורש]

הכותב נכסיו לבניו - ⁽²⁾ תקנת אושא - הוא ואשתו נזונים מהם [רש"י - בבנו מתנה לאו כמכר - דנתן אפי' בלי

עביד ליה ניחא לנפשיה] ולהל' לא כייפינן

תקנת אושא: ⁽³⁾ אל יבזבו יותר מחומש [עשר אעשרנן] סז: - חוץ משעת מיתה,

⁽⁴⁾ רק מבן י"ב יורד לחייו ללמוד,

⁽⁵⁾ מכרה נכסי מלוג ומתה - בעל מוציא מלקוחות [רש"י - שויוהו כלוקח ראשון]

{ בן ו' ספי לי' כתורא; צדקה בכל עת, וצדקתו עומדת לעד, בנין לבניך שלום על ישראל }

מזונות בנן נוקבין -

ר"ש ב"א, אמוראים, להל' - רק ממקרקעי בנ"ח [כבנין דכרין], רבא - אא"כ משמשת אחיה

רבי, רב, התקינו בעלייה, דייני נהרדעא, בזה"ז תקנת גאונים - אף ממטלטלי

גמ' נא. - נד:

תנאי ב"ד:

(1) מאתים לבתולה ומנה לאלמנה - לר"י אא"כ מחלה

- (2) אחריות נכסים - לר"מ (דאחריות לאו טעות סופר) רק בני חורין
- (3) פרקונה - אפי' כהנת, אפי' רוצה לגרשה [לרש"י - חייב משנשבית]
לאב"י - אפי' אלמנה לכה"ג (רק אין לה מזונות ורפואה)
ורבא חולק [נאסר לא מחמת שבייתה]
לר"א אפי' הדירה (וסופו לגרשה) ונשבית [בתר מעיקרא בשעת התנאי]
ור' יהושע חולק [בתר בסוף - אין "ואותבינך לאינתו" -
לאב"י חוץ מכהנת "ואהדרינך למדנתיך" ורבא חולק [לא מחמת שבייתה]
ולא ממזרת ונתינה לישראל [אין "ואותבינך לאינתו"]
ולא לאחר מיתתו [אין ואותבינך] (ויש ברייתא דחולק כשנודע לו בחייו)
ת"ק - פעם ראשונה עד עשרה בדמיה (פעם שניה - לרש"י - אינו פודה כלל)
רשב"ג - לא יותר מדמיה [תיקון עולם] או מכתובתה [רש"י - שלא יהא טפל חמור מעיקר]
- (4) בנין דכרין (מתה ומת הבעל - יורשים כתובה ונדוניה דאמן) [בנותיכם תנו לאנשים - שיכתוב נדוניה
יפה - ויקפצו]
רק מקרקעי [שויוהו ככתובתה] בני חרי ["ירתון"] (לבני מתא מחסיא חולקין ["יסבון"])
רק כשיש מותר דינר יתר על ב' הכתובות [תקנה רק כשלא עוקר נחלה דאו']
אפי' מוכרת כתובתה לאחרים או לבעלה [זוזי אנסוה]
ולא: בנות [כנחלה], במוחלת [מחלה], ב"תצא מזה ומזה" [קנסוה]
- (5) מזונות בנן נוקבן - עד שתבגר, תנסיב, לת"ק ורב - עד שתיארס [ארוס יזון שלא תיתזיל] ור' אלעזר
ולוי חולקין
לת"ק אפי' ממאנת, ור"י חולק
וספק: בבת יבמה, שניה, ארוסה, אנוסה
- (6) מזונות וביתו באלמנותא מבני חרי (לרבי בזה"ז אף ממטלטלי)
להל': אפי' באין לבעלה בית, זינתה, כחלה ופירכסה
ולא בתבעוה לינשא אא"כ הפצירה מחמת כבוד בעלה
ולא בתובעת כתובתה בב"ד או מכרה, משכנה, עשאה אפותיקי אפי' שלא בב"ד
ולא במחלה כתו' לבעלה, ולא בייחד לה בעלה קרקע במזונותיה (וקבלה עליה)
(למזונותיה = להעדפה)
לאנשי יהודה ורב - "עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתך"
ואנשי גליל וירושלים ושמואל (להל') חולקין
אבוה דשמואל - אנוסה אסורה לבעלה [חיישינן דסופה ברצון] ובשבויה הקילו
רבא, ברייתא - סופה ברצון מותרת [יצר אלבשה]
שבויי לסטים מותרת, חוץ מבן נצר (ראש) [רש"י - סברה שישאנה]
רפואה בכלל מזונות - ויכול לגרשה ולהפטר; לרשב"ג - רפואה שיש לה קצבה - מכתובתה
נדוניה עד עישור נכסים
רב, להל' - שמין בגדי אלמנה שעליה כגביית כתובתה [אקני לה אדעתא למיקם קמיה], ושמואל חולק;
מח' רב ושמואל אי שמין בגדי שכיר בשכרו

פ"ה אף על פי

גמ' נד : - נו.

תנאי כתובה (תוספת) ככתובה :

נ"מ (1) למוכרת, (2) מוחלת, (3) פוחתין במורדת,
(4) שבועה לפוגמת (לרש"י - פגמה תוספת), (5) תובעת (לרש"י - תבעה תוספת אין לה מזונות),
(6) עוברת על דת מפסדת, (7) לא גביא משבח נכסים שלאחר מיתתו,
(8) לגבות בשבועה (לרש"י - בנפרעת שלא בפניו וכו'), (9) לא משמט (אא"כ פגמה),
(10) אבדה כשכותב כל נכסיו לבניו וקרקע כ"ש לה, (11) רק מקרקע - מזיבורית,
(12) כ"ה שנה לגבות כשהיא בבית אביה, (13) בנין דכרין מקבלין תוספת ג"כ
להל' אין חשש צררי אתפסה בייחד לה מטלטלין אפי' ליתנהו בעין, אפותיקי אפי' כתב רק מצר א'
(דלא כבני מתא מחסיא)

להל' "כתובו וחתומו ותנו" מתנה ולא קנו מיני' צריך לאימלוכי ביה לכתוב (דלא כפומבדיתא)
הל' למעשה כראב"ע דתוספת רק מנשואין [אומדן דעת - רק לחיבת חופה (וספק בחופה דלא חזי
לביאה)]
ולא כחכמים דאף מאירוסין [לא אזיל בתר אומדנא, אומדן דעת - משום קרוב הדעת]
מתנת שכ"מ שכתוב לשון שכ"מ וכ' קנין - רב - אינו חוזר (כבריא) ומקנה הלואה (כשכ"מ)
שמואל - לא חל [רוצה להקנות בשטר לאחר מיתה]

רש"י נה:

נאמנות ע"ה שעשיר - בשבת על דמאי [לרש"י - משום עונג שבת],
לר"ש בחול על דימוע תרו' מעשר של דמאי [לרש"י - הימנוהו במקום פסידא]
לרש"י - הלואה נקנית אגב קרקע

גמ' נו. - נז.

מחילת חצי כתובתה

ר"מ - אסור והוי בעילת זנות [אע"פ דתנאו בטל ויש לה הכל [כתו' דאו' ומתנה עמש"כ בתורה]
מ"מ לא סמכא דעתה]
ר"י - מותר ע"י שובר - ר' ירמ' - בתוך הכתובה, לאביי בלא"ה - בלא נתן לה חייב לשמור שוברו
(ור' ירמ' חולק [אטו שובר דעלמא])
ולא בע"פ [חכמים עשו חיזוק יותר מתורה דאפי' דבר שבממון אסור להתנות (אבל לא
במחילת פירות מלוג [לא שכיחא]), לרבין חוץ מבתחלת חופה
ר' יוסי - מותר אפי' על פה - לרב דימי חוץ משבא עליה כבר (רש"י - אא"כ כתבה שובר)
חכמים - מותר לשהות בלי כתובה, ור"מ (להל') חולק [רש"י - לא סמכה דעתה - "יאמר פרעתיך"] רש"י -
חוץ ממקום שאין כותבין [כולהו סומכין אתנאי]
בע"ח שפרע מקצת חובו - ר"י - יחליף השטר,
ר' יוסי - יכתוב שובר [לרש"י - שיכול לגבות מזמן ראשון]
ת"ק - אין מייחדין מטלטלין לכתו' אא"כ קיבל אחריות נכסיו [שמא יאבדו]
ר' יוסי - בכל אופן אסור [שמא יפחות ולא ידעה דתחיל]

גמ' נז : - נח.

י"ב חודש לבתולה משתבעה [תשב הנערה אתנו "ימים"], לבגרה ונתארסה (לרש"י - משעת אירוסין)
חוץ : מקטנה ואביה שמעכבין (רש"י - עד שתגדל),
בגרה שעברה י"ב חודש בבגרות ונתקדשה - ל' יום כאלמנה (רש"י - משעת אירוסין)
הגיע זמן אוכלת משלו, מתרומה למשנה ראשונה [לעולא אין שמא תשקה דמייחד לה בית, לרב שמואל
בר יהודה אין סימפון דבדיק ע"י קרובים]
ר"ע - יתן מחצה חולין (לשעת טומאה)

ר"ט - בבת כהן לכהן (רש"י - בקיאה למכור) וארוסה (אביה מתעסק למכור) הכל תרומה
 ר"י ב"ב - שליש חולין, ר"י - הכל תרו' שוה כשיעור דמי (רש"י - מחצה) חולין
 רשב"ג - הכל תרו' כפליים בחולין (קל למכור)
 משנה אחרונה - תרומה רק משתכנס לחופה [סימפון] (ובדיקת קרובים לא שמה בדיקה)
 אין פוסקין על הקטנה להשיאה אלא לכשהיא גדולה (רש"י - וקידושין בקטנות אסור לכתחלה)
 מת לפני הגעת זמן - היבם אינו מאכיל בתרומה [קנין כספן - לרש"י - פקע ואפי' הגיע הזמן ומת]

רש"י נח.

סתם עבד קוביוסטוס - לרש"י - גונב נפשות
 עבד לסטים מזויין או מוכתב למלכות יש קול - לרש"י - וסבר וקיבל
 מסר או הלך האב עם שלוחי הבעל - לרש"י - אין חשש שמא תשקה אבל יש סמפון (לרב אסי במסר אין סימפון)

גמ' נח : - נט :

בעל אינו מקדיש מע"י [לרב הונא - אינן ברשותו, באינה ניזונת, לרב אדא ב"א - באינו נותן מעה כסף לצרכיה]

הקדיש מותר - ר"מ - הקדש [מקדיש דשלבל"ע, ר"ל - נעשה כאומר יקדשו ידיך לעושיהם]
 באינו נותן מעה - רב ושמואל - רק לאחר מיתה [מעה תחת מותר]
 רב אדא ב"א - מחיים [מזונות תחת מותר ומעה תחת מע"י (שניהם קייץ)]
 ר' יוחנן הסנדלר, שמואל להל' - חולין [רש"י - דבר שלבל"ע (לשמואל) דעדיין לא מתה]
 אא"כ מקדיש ידיה לעושיהם

רב הונא אמר רב, גמ' קז: להל' - יכולה לומר איני ניזונת ואיני אוכל [מע"י תחת מזונות]
 ור"ל חולק [מזונות תחת מע"י]

אשה שמדירו ממע"י - הל' כר' יוחנן ב"נ דחל לכשיגרשנה
 [קונמות מפקיע מידי שעבוד [קדושת הגוף (רש"י - כקדו' מזבח - דאין פדיון)]
 ובעודה תחתיו אלמוה לשעבודי' (רש"י - שויהו כלוקח גמור ולא כמלוה)]

גמ' נט : - סג.

טוחנת, אופה, מכבסת (אא"כ הכניסה שפחה א'),
 מבשלת, מניקה (אא"כ ב' שפחות),
 מצעת המטה, צמר (אא"כ ג')
 מלאכות קטנות, ארחי ופרחי (אא"כ ד')
 ד' שפחות - יושבת בקתדרא ורק מוזגת, מצעת ומרחצת לו (חוץ מגדה),
 ולר"א (להל') עושה בצמר [זימה]

שפחות - אפי' ראוייה להכניס (רש"י - נדוניה רבה), צמצמה לו משלה
 לב"ש א"צ להניק, לר' חייא אין אשה אלא ליופי וא"צ לטחון וכו'
 כופה גרושה להניק בשכר כשהתינוק מכירה בלבד
 אלמנה מינקת אסורה ליארס (להל' אפי' גמלתו [דלמא חזר])
 ב"ש ור"מ - עד כ"ד חודש, ב"ה ור"י - י"ח,
 רשב"ג - מותר לינשא ג' חדשים לפני השיעור [עדיין לא נעכר]
 רב ושמואל - כ"ד חודש חוץ מיום שנולד ויום שנתארסה
 אבל לא במת הבן

הנקה - ר"א - רק עד כ"ד חדש, מכאן ואילך רק מכלי
 ר' יהושע - אפי' ד' וה' שנים אבל פירש ג' ימים לאחר כ"ד חדש אסור לחזור
 להל' בשבת מותר לפרק כלאחר יד (לינק מע"ז) במקום צער
 מותר לתקן (מזחילה) כלאחר יד בצנעא במקום פסידא

מינקת בשכר אסורה להניק אחר, אוכלת הרבה אפי' משלה

הוא אומר שלא להניק - שומעין לה [צערה]
היא אומרת שלא להניק - בלאו אורחה להניק שומעין לה,
באורחה ולא אורחי' - עולה עמו (וא"צ)

נדה - הצעת מטה מותר שלא בפניו
מזיגה מותר בשמאל (רש"י - בימי ליבונה), בשינוי בהנחה

{ דאכלה וכו' הו"ל בני וכו' ; סכנה למתאוה אם לא אוכל }

חייב לתת לשמש לפני הסעודה מאכל דאית ב' ריח, קיוהא דשיניים

אשה פטורה מלשמש אביו, בנו, תבן לפני בהמתו (לגי' רש"י לפני בקרו חייבת [בקר אינו להוט אחר רביעה, בקר = נקבה])

מדיר אשתו ממלאכה - רשב"ג - יוציא [שעמום]

מדיר אשתו מתשמיש (גמ' נדרים - תשמישן עלי' יותר מב' שבתות לב"ש [כיוולדת נקבה (דהוא גרם)],
משבת א' לב"ה [כנדה (שכיח)] - יוציא [אין פת בסלה]

ובסתם - רב - יוציא לאלתר, לשמואל - מח' ב"ש וב"ה [שמא ימצא פתח]

גמ' עא: - ובנדרה היא ושתק - לאלתר [סברה דסני לה ולא יתפייס]

תלמידים יוצאים לת"ח חוץ לעירם שלא ברשות (ר"י - שינוי ממנהגם) -
לר"א ל' יום (ולחכמים ב' וג' שנים)

וברשות - אורחא חודש -

לרש"י - רב - וחודש בבית [כעבדי דוד], ר' יוחנן - וב' חדשים בבית [כבנין ביהמ"ק]
פועלים - שבת א' שלא ברשות

עונה: טיילים (לומדים בעירם, מלמד תינוקות, בני א"י) כל יום,
פועלים בעירן פעמיים בשבת ושלא בעירן פעם א', חמרים פעם א', גמלים ל' יום, ספנים ו' חדשים,
ת"ח ע"ש

{ אנחה שוברת חצי/כל הגוף; נשות ת"ח מנדיין שינה בעוה"ז ובאות לעוה"ב;
ר' אבהו ור' יוחנן העלו הנסמכים; רב רחומי איחר עיו"כ, יהודה בד"ר חייא איחר ע"ש }

גמ' סג. - סה:

מורדת מתשמיש (אפי' נדה [אין פת בסלון]) ולר' יוסי בר"ח אף ממלאכה (ורב הונא חולק) -
מחזירין עליה י"ב חדש (ואין לה מזונות) ופוחתין מכתו' ז' דינרים בשבת ולר"י ז' טרפעיקים (=

21 מעה) עד כנגד כתובתה (רש"י - ויתן גט)

וספק אי מבלאותיה דנדונייתה (להל' רק בלא תפסה)

לר' יוסי אפי' גובה מירושתה

לרבותינו - מכריזין ד' שבתות בביה"כ ושולחין לה מב"ד אחרי (ולרמי ב"ח - גם לפני) הכרזה
(רש"י - ואח"כ מפסידה הכל)

וכותבין אגרת מרד על ארוסה, ולא על שומרת יבם [כמשנה אחרונה] אא"כ תבע לחלוץ (לרש"י -
והיא רוצה לייבם)

מורד מתשמיש / איני זן ומפרנס לריבר"ח - מוסיף ג' דינרין/טרפעיקין לר"י בשבת כל זמן שמחזירין
עליו לחזור (ליום ולא בשבת [מחזי כשכר שבת])

ואין כותבין על ארוס, יבם אגרת מרד [היא לא מצווה בפו"ר]

"מאיס עלי" - אמימר - לא כייפינן (לרש"י - להשהותה - אלא נותן גט בלי כתו')
מר זוטרא - כייפינן

משרה אשתו ביד שלישי - לעני - ב' קבין חיטים לשבת, פירות, מטה (ומח' בכר וכסת באורחי' ולא
אורחה),

נעלים לכל מועד במקום הרים, בגדים של נ' זוזי מדינה לימות הגשמים כל שנה,

מעה לצרכיה לשבת (תחת מותר מע"י)

ואוכלת עמו ממש/תשמיש ליל שבת ולרשב"ג אף ביום (בבית אפל)

ופוסקין יין כוס א' לרגילה בב' כוסות בפני בעלה, לציקי קדרה לרגילה, למינקת

{ חומה אשת אביי }

מותר מזונות לבעל, מותר בלאות לאשה [לנידוּתה שלא תתגנה] אבל לא לאלמנה [תתגנה]
מע"י - ה' סלעים שתי ביהודה, ומינקת פחות

רש"י סג.

איני זן כמו מורד ממלאכה - לרש"י - מזונות תחת מלאכה דאשה

פ"ו מציאת אשה

גמ' סה: - סח.

בעל אוכל פירות ירושתה, בושת ופגם (חלקה)

בושתה ופגמה - ת"ק - שלה, ר"י בן בתירא - שבסתר 1/3 לו, שבבגלוי 2/3 לו [אית ליה זילותא ואשתו כגופו]

מציאתה לבעל, לר"ע - לעצמה [כהעדפה ע"י הדחק]

ספק אי ב', ג' מלאכות בב"א נחשב העדפה ע"י הדחק

א"צ ליתן הנדוניא ליבם

כותבים בכתו' שהחתן מקבל עליו תוספת שליש לכספים [רש"י - ראויים להשתכר מיד],
מוריד חומש לכלים ופרקמטיא ששמו [רש"י - פוחתין, דרך לשומם יותר חומש לכבוד הכלה לחבבה]
בשווי: כלי זהב, דינרי זהב במקום שנהגו לא לפורטין (לל"ק לרשב"ג אפי' נפקי ע"י הדחק),
חתיכות זהב - לרש"י לר' יוחנן דוקא גדולות

חתן מקבל לתת 10% ממה שהכניסה לקופה של בשמים בירושלים, וספק מתי

{ בת נקדימון, מוסרין ביד בהמתן של אומה שפלה; די מחסורו; צדקה דמר עוקבא ואשתו;
מתן בסתר; נחזיק טובה לרמאי; המקבל ואינו צריך יבא לידי כך }

משיא בתו סתם, יתומה מצדקה - לא יפחות מנ' זוזי מדינה לנדוניא, ואם יש יותר - לפי כבודה

יתומה קודמת ליתום למזונות, לינשא מצדקה

אשר יחסר לו - אשה, סוס לרכוב

עני שאינו רוצה - ר"מ ור"י - לשם הלואה וחוזרין לשם מתנה, חכמים - פותחין לו לשם מתנה וחוזרין
לשם הלואה, ר"ש - "הבא משכון" (רש"י - "אין לי" טול בלי משכון")
עשיר (רש"י - שמסגף עצמו ברעב) - ר"י - לשם מתנה ונפרעין לאחר מיתה [תעביטנו]
ר"ש - אין נזקקין לו

אין לו ר' זוזא"צ למכור כלים יקרים וישתמש בפחותים,

חזן: ממחרישה דכסף, לאחר שבא לידי גיבוי (רש"י - עשיר שנטל לקט - ב"ד גובין)

רש"י סז.

גמלים של ערביא אשה גובה פרנא - לרש"י - מוסיף שליש לרווח

גמ' סח. - ע.

נדוניא ליתומה: ר"י (שמואל, רבא, רב חסדא להל') - כמו הבת הראשונה או בתר אומדנא דעת האב,
ואי לא אמידני' - רבי - עישור

חכמים - שמין עישור נכסים בכל אופן

כמה בנות באו כאחת להנשא - נוטלות עישור, עישור מהשיריים, עישור מהשיריים וחולקות בשוה
יתומה קטנה מוציא נדוניא משתגדיל (אא"כ צוה האב לא)

ר"ש בן אלעזר - לבוגרת לא תקנו נדוניא (רש"י - וכן נשאת בנערות [נתרצית])

ורבי חולק (להל') - רב הונא - אא"כ לא מיחתה, מהרש"א - או נערה שכבר ניסת ולא מיחתה -
לרבא - דוקא בשאינה ניזונת ובוגרת שכבר ניסת אפי' ניזונת

רבי - גובה ממשועבדים (רש"י - ששעבדו האחין) (רש"י - שויהו כבע"ח דעישור הוי קצוב), ר' יוחנן - אפי'
משכנו אין מוציאין

לרבי - גובה אף ממטלטלי (דלא כהל'), שמואל - שמין דעת האב - נמי מטלטלי (נ:)

ר' יוחנן - מת גם הבנים - אין עישור נכסים אלא יורשות בשוה, ור' חנינא חולק

בת כבע"ח דאחי בעישור נכסים - ומצו לסלוקי בזוזי, בחד ארעא, וגובה כינונית בלי שבועה

נ"מ בין פרנסה למזונות: שמין, משועבדים, בגרו ונשאו לרבי, "אל יפרנסו"

להל' מזוני כתובה ונדוניא רק מקרקע

במשליש מעות לבתו (רש"י - לקנות שדה לכשתנשא) והיא אומרת נאמן בעלי עלי :

בגדולה נשואה - שומעין לה [רש"י - בידה למכור השדה]

ארוסה - לר"מ אין שומעין [מצוה לקיים דברי המת]

לר' יוסי שומעין [יכולה למוכרו]

קטנה - אין שומעין [אין מעשה קטנה כלום]

"אל תתנו לבני אלא שקל לשבת", "תנו שקל ואם מתו לאחרים" -

לר"מ נותנים שקל (רש"י - והמותר מזונות מצדקה),

מר עוקבא - להל' נותנים כל צרכם [אמר רק לזרזם]

פעוטות (בן ט') לא יכולים למכור מטלטלין במקום אפטרופוס

פ"ז המדיר

גמ' ע. - עב.

המדיר אשתו מליהנות ממזונות יעמיד לה פרנס ("כל הזן אינו מפסיד")
(א) באומר צאי מע"י במזונותיך ואין מספקת לדברים קטנים שרגילה בהן בבית אביה [מדהירה
"איני יכולה לגלגל עמך"]
(ב) בארוסה שהגיע זמן [חל - לרש"י - דמשתעבד רק מדרבנן]
ת"ק - ל' יום [עדיין אין זילותא, עד ל' עבד שליחותו],
ולר"י לישראל חודש (לרבא אפי' חסר) לכהן ב' חדשים
ויתר מיכן יוציא ויתן כתובה
בסתם - רב - יוציא לאלתר, ושמואל חולק [שמא ימצא פתח]
המדיר אשתו מליהנות מפירי פלוני יוציא לאלתר לת"ק
לשמואל בנדרה היא וקיים הוא [לרש"י - נחא לה להתגרש מיד ולא תבקש פתח]
לר"י ישראל ב' ימים, כהן - ג'
מקישוט פלוני - לת"ק לאלתר, לר' יוסי - לעניות יותר משנה/י' שנים/רגל, לעשירות מל' יום
ויתן כתובה [לשמואל - כמ"ד הוא נתן אצבע בין שיניה (ולר' אלעזר (לל"ב ור"מ) - היא - אין כתו')]
לר' יוסי יכול להפר נדרה בקישוט שבינו לבינה, באסרה הנאת תשמישך אם אתקשט
לג' רש"י מח' רב הונא ורב אדא ב"א אי בעל מיפר בבינו לבינה
מדירה שלא תלך לבית אביה - בעיר א' - ב' חדשים יוציא
בעיר אחרת - ב' רגלים - לרבה בר עולא ברדופה (לרש"י - ללכת תמיד)
ג' רגלים - לר"י בכהנת, באינה רדופה
שלא תלך לבית המשתה/אבל יוציא בכתו' א"כ טוען דפרוצים מצויין ואיתחזק
להגיד קלון, לעשות שטות, שלא יקלוט הזרע, שלא תשאל/תשאל נפה וכברה [משיאה שם רע]
יוציא בכתובה
{ תקראי אישי - ככלה בבית חמיה ; דספד יספדוניה וכו' }

גמ' עב. - עה.

יוצאות שלא בכתובה:
(1) עוברת על דת משה -
מכשילו בטבל, נדה, חלה (ולר"י דברייתא יחזור ויפריש ולא יגרש), אינה מקיימת נדרים
(ולר"מ דברייתא יקניטנה שתדור בפניו ויפר)
(2) על דת יהודית - קלתה על ראשה בשוק (אבל מחצר לחצר דרך מבוי מותר),
טווה בשוק (זרועותיה, ורד כנגד פניה (רש"י - של מטה)), מדברת - משחקת עם בחורים,
אבא שאול - מקללת אביו, ר"ט - שכיניה שומעין קולה על עסקי תשמיש
(3) מצא עליה נדרים (עינוי נפש לר"פ), מומים
מקדש ע"מ שאין עליה נדרים - לרב אשי - רק לעינוי נפש דקפדי בה אינשי, ור"פ חולק
התירה חכם מקודשת [עוקר מעיקרו], אבל לא: לר"מ דאינו רוצה שתתבזה בב"ד (לר' אלעזר -
רוצה), רבא - ממשפחה חשובה דאינו נחא לאיתסר בקרובותיה
מקדש ע"מ שאין נדרים/מומין וכנסה סתם -
לרב צריכה גט [לאביי - אין עושה בעילתו זנות (רש"י - ואין כתובה דלא מחל לענין ממון)], לר' אלעזר
אפי' לא בעל [מחל התנאי]
לרבה ור' יוחנן ור' אמי - א"צ גט [אדעת דקמאי] א"כ בטעות כעין ב' נשים (רש"י - גירשה
מאירוסין וחזר וכנסה סתם)
לשמואל - א"צ גט [עושה בעילתו זנות],
לר' אלעזר צריך גט [רש"י - אין עושה בעילתו זנות] א"כ לא בעל
קדשה סתם וכנסה סתם - גט [מדרבנן, ספק איסורא (רש"י - אם סתם רוצים בנדרנית)]
בלי כתו' [אי אפשי בנדרנית, ספק אם רוצה והמע"ה]

מודה רבה דבועלים לשם קידושין: בקיד' פחות מש"פ וקטן לת"ק דר' ישמעאל,
 קידש יתומה בחיי האב וגדלה [יודע שאין קיד' תופסין],
 בבעל ע"מ שירצה אבא לת"ק דר"ש [= ע"מ שישתוק"]
 המקדש במלוה (לרש"י - מחל) ובעל - לר' אלעזר צריכה גט [אין בעילתו זנות],
 לר' אמי א"צ [לרש"י - אינו בקי בהל' קידושין ואדעתא דקמאי]
 מוציא נדרנית לא יחזיר - ת"ק - תמיד [מקלקלה - "אילו ידעתי שיתיר..." (לרש"י חשש ממזרים), שלא יהו
 פרוצות בנדרים]
 לר"י בידעו רבים (ג', י') [לרש"י - פרוצה יותר מדאי]
 לר"מ בצריך חקירת חכם [רוצה שתתבזה בב"ד ויתירו - ומקלקלה]
 לר' אלעזר אף באינו צריך [לא ידעתי שאוכל להפר, וגזרו צריך אטו לא צריך]
 מומין: (1) הפוסלין בכהנים, (2) זיעה - לר' יוסי בר"ח אפי' עוברת, (3) שומא קטנה על מצחה תחת כפה,
 (4) ריח הפה, (5) צלקת מנשיכת כלב, (6) קול עבה, (7) טפח בין דדיה, (8) גסין טפח יותר
 ע"מ שאין עלינו מומין ונתרפא מקודשת (אפי' באדם חשוב) [אין קפידה - טב למיתב טן דון]
 רפואה ממום שלה אינה מקודשת [לרש"י - דבשעת התנאי הטעתו]
 { אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה; חד מינייהו כתרי מינן וכו' }

גמ' עה. - עז:

ספק מתי נולד המום: לר"ג חזקת הגוף (נולדה בלי מום) עדיף (חוץ מאצבע יתירה)
 אבל לא בנמצא משנתארסה [רבא - כאן נמצא וכאן היו (לרש"י - איתרע חזקה דאב),
 רב אשי - מנה לאבא בידך (לרש"י - דכתו' לאב ולא מהני חזקה שלה)]
 אא"כ נמצא משניסת והביא ראי' שהיו בשעת אירוסין [לרבא - ח' הגוף וח' דבדקה וניפייס
 כנגד ח' אינו מיפייס (לרש"י - וח' ממון לאו כלום במקום ח' הגוף), לרב אשי - מנה לי בידך]
 לר' אלעזר - ח' הגוף עדיף אפי' נמצא משנתארסה ועל הבעל להביא ראי'
 לר' יהושע - ח' דממון עדיף - ר' אלעזר - לרש"י - אפי' נמצאת משניסת
 לחכמים דר"מ חוץ ממום שבגלוי, מום שבסתר כשיש מרחץ בעיר לבודקה
 שמואל - החליף פרה בחמור ואח"כ נמצא החמור מת - על מי שהספק נולד ברשותו להביא ראי' (לרש"י
 - בעל הפרה) [לרש"י - כרבא]

כופין להוציא:

- (1) נולדו לו מומין משנשאה -
 לת"ק, ר"נ להל' - לרב יהודה א"צ להוציא, לחייא בר רב - כופין להוציא
 לרשב"ג, ר' יוחנן להל' - במומין גדולים (עין, יד, רגל) כופין להוציא -
 לחייא בר רב אפי' היו מקודם [סברוה שיכולה לקבל ועכשיו לא]
 (2) נשא פסולה, שחין, פוליפוס (ריח החוטם/פה), אומנות מוסרחת -
 אפי' היו - לר"מ אפי' התנה עמה [סברוה], לחכמים דוקא שחין [ממקתו]
 (3) י" שנים ולא ילדה - לר"נ במילי, לרב אבא בשוטי ואפי' רוצה להשאר בסהדי (לא להתיחד)
 (4) לרב איני זן ואיני מפרנס [אינו דר עם נחש] (לשמואל - כופין לזון)
 (5) מדיד את אשתו, (6) באה מחמת טענה
 { ניתוח במח לבעלי ראתן; ר' יהושע בן לוי קפץ לג"ע;
 הוספת ל' יום לר' חנינא בר פפא לחזור תלמודו - במיתתו עמודא דנורא }

פ"ח האשה שנפלו

גמ' עח. - פ:

- ירשה (1) פנויה: ונתארסה - יכולה למכור
אבל משניסת לרש"י לא ובדיעבד קיים לר"ג (עי' להלן), לרב ושמואל ורבותינו - בטל
- (2) משנתארסה: לב"ש תמכור, לב"ה לכתחלה לא תמכור [ספק זכותו (רש"י - ספק אם ישא) ר"י - לחכמים בטל
ומשניסת לא, לר"ג קיים (לרב זביד - לרש"י לכתחלה ולר"י ור"ח בדיעבד, לר"פ לר"י בדיעבד, לר' חנינא בן עקביא - לכתחלה אפי' לב"ה), לחכמים ורבותינו - בטל
- (3) משניסת: אפי' בדיעבד בטל בחייה לפירות, ומתקנת אושא אפי' לאחר מיתתה לגופה לר"ש אבל שאינן יודעין לו (ר' יוסי בר"ח - מטלטלי, ר' יוחנן - נפלו לה במדה"י) בדיעבד קיים וכן בשכתבה לפני נישואין שטר מברחת - מוכרח [רש"י - חשב שאינן שלה] (ולא קנה וקורעין - לחכמים דרשב"ג בכתב כל נכסיה או מקצתן "מהיום ולכשארצה")
- (4) שומרת יבם: יכולה למכור (מח' אמוראים ביבמות דף לח)
ירשה כספים או פירות תלושין = קרן (ילקח קרקע והפירות שלו)
פירות מחוברין - מה שגדל לפני שירשה - ר"מ - קרן, חכמים - פירות
וכשגירשה - הגדל לפני הגט - ר"ש - שלה, חכמים - שלו
עדיף לקנות קרקע < בתים < דקל תמרים < אילנות < גפנים
ולד בהמת מלוג לבעל, כפל ולד מלוג לאשה [פירא דפירא]
ולד שפחת מלוג - חנני' - לבעל [חייש למיתה] וגרושה יכולה לקנות [שבח בית אביה]
רבנן - לה [חייש משא"כ בבהמה נשאר עורה]
לרש"י ירשה דבר שאין גזעו מחליף (כלה) = קרן וילקח קרקע (מח' ב' לשונות)
ר"נ - חלב עז, גיזת רחל, ביצים, תמרים = פירות
טלית = פירות [כחכמים דר"מ - דהשירא פורתא הוי קרן (שחקים)]
(לרב כהנא קא. = קרן)
יכולה לעכב מכירת עבדים ושפחות זקנים לרשב"ג, זיתים וגפנים זקנים לר"י, ובשדה שלה אף לרבנן [שבח בית אביה]
כשגירשה - א"א לתבוע הוצאות אם אכל כבר מעט פירי (גרוגרת וכו', לרב יהודה זמורות) דרך כבוד, או כאיסר/כדינר אפי' שלא כדרך כבוד
חוץ: מאשה קטנה יתומה ששמין שבח כאריס [שלא יפסיד השדה (שמא תמאן)], מאריסין שהוריד בעל כשהבעל לא ידע לעובדה [אז ארעא לאריסי קיימא]
ואם לא אכל - ישבע ויקח הוצאות עד כשיעור השבח
לא יכול הבעל למכור קרקע מלוג לפירות [אביי - שמא תכסיף השדה, רבא - משום רווח ביתה (רש"י - שיהא מזון מצוי)], אא"כ: הבעל שומר עליו לאביי, עושה עיסקא לרבא

רש"י עח: - פ.

שטר מברחת - לרש"י - הודיעה לעדים שלה בריח מתכוונת
לרש"י - זמורות דכלאים לא נאסרו

גמ' פ: - פב:

שומרת יבם שמתה:
ב"ש - כתובה וצאן ברזל (נדוניא) - ליורשי הבעל
נכסי מלוג יחלוקו יורשי האב ויורשי הבעל (יבמות לח. - לעולא בנפלה מנישואין, לאביי בירשה בחיי הבעל, לרבא בירשה אחר מאמר)
ב"ה - צאן ברזל בחזקתן (לרש"י - מח' אי ליורשי הבעל, האב, שניהם - יחלוקו)

כתובה ליורשי הבעל וחייבין בקבורתה [במקום האח - או יקבור או יתן כתו' דהיבם =
"לכשתנשאי לאחר", לב"ש - כתו' כגבוי דמי - וירשה ממנה]
נכסי מלוג ליורשי האב

לב"ש לא ניתנה כתו' לגבות מחיים [מדרש כתו' - "לכשתנשאי לאחר"] ולב"ה ניתן לגבות
יבם - כל נכסי בעל הראשון משועבדים לכתו' וכן חלק הפירות שגדל לפני מותו (רש"י - לכו"ע),
ולר"מ אפי' מטלטלי (וילקח מהן קרקע)
ולחכמים רק מה שתפסה (רש"י - בחיי הבעל)
ואם אין לראשון גובה מהיבם [שלא תהא קלה להוציאה]
ואסור למכור נכסי הראשון [רש"י - דאין לה כתו' מיבם ודלמא משתדפי מה שיחד לה ואינה רוצה לטרוח
לב"ד למשועבדים]
ר' אבא - ויכול למכור (רש"י - העודף מכתו') אם מפייסה ונתנה רשות, בגירשה והחזירה (רש"י - ונתן
כתו' ומכר ומחזירה ע"מ כתו' ראשונה, מחזירה מיד וכתב לה כתו' דקנאי וקנינא)
כל בעל - עיצה טובה לא לייחד לה לכתו' וימכור נכסיו [ר' אבא - איבה (רש"י - סברה שיגרשה), לרש"י -
שמא יאבדו המטלטלי ונמצאת בלי כתובה]
ותקנת שמעון בן שטח שכל נכסיו אחראין (רש"י - ולא ייחד מטלטלי)

אסור ליבם לחלק נכסיו לפני יבום -
ובדיעבד - רב יוסף, ר' חנינא בר פפי, להל' - בטל (ואביי ורב מניומי חולקין)
וכן להל' ביבם ואח"כ חילק - בטל

יבם שלוה מאחיו המת - לרב יוסף - מוציאין וילקח קרקע
ר"נ ואביי - יכול להחזיק [אין ב' חומרי בכתו' - א"כר"מ ב] שעבודא דר' נתן]
יבם יכול לגרש ולהחזיר [לאשה - כאשתו] על דעת כתו' הראשונה של אחיו
משוך ותקנה לאחר ל' - ר' יוחנן - באמר קני מעכשיו מהני [בידון] (בעומדת באגם לאחר ל')

רש"י פ: - פא.

נכסי צאן ברזל דקיבל עליו אחריות רשאי להוציאן
יורשי הבעל חייבין לקבור אפי' יבמה מן האירוסין
לקח מן האיש ואח"כ מן האשה מקחו טעות - לרש"י - דוקא בג' שדות (מיוחדים לה)

פ"ט הכותב לאשתו

גמ' פג. - פד.

כותב, אומר "דין ודברים אין לי בנכסיך" מהני למקחה קיים
[אב"י - יד בעל השטר על התחתונה - סילוק ממכירה דלא שכיח, רב אשי - דקדוק לשון
"נכסיך"]
(1) "ובפירותיהן, (לר"י -) (2) ופירי פירותיהן (3) עד עולם" (וספק אי בעי שניהם (2) (3), אי בעינן גם
(1) - מהני דאינו אוכל פירות בחייה
"בחיך ובמותך" - אף אינו יורשה
לרשב"ג יורשה [מתנה עמ"ש בתורה [וירש אותה - שארו],
לשיטת רב - דרבנן וחכמים עשו חיזוק כשל תורה]
וא"צ קנין בעודה ארוסה [א"א בתק"ח]
משא"כ נשואה [ידו כידה (רש"י - כשותף)] לא מהני "דין ודברים"
לרש"י האומר לחבירו דו"ד אין לי על שדה זו - לר"נ לא מהני אלא בקנין [קנין אגוף הקרקע],
לרב יוסף לא מהני [קנין על "דין ודברים" לאו כלום] - לאב"י רק בערער הנותן מיד

גמ' פד. - פו:

מת והניח אשה, בע"ח, יורשין:
פקדון ומלוה - ר"ט - לכושל (ר' בנימין ור' יוסי בר"ח - שברא"ה (רש"י - שטר המאוחר),
ר' אלעזר ור' יוחנן - לכתור' (רש"י - אין דרכה לחזר אחר נכסים))
[חינא (רש"י - אנשים בעיני נשים, ר"ח וערוך - הפוך)]
ר"ע - ליורשין [הללו בעו שבועה (רש"י - ולפני שבועה אין להם רשות בהם)]
פירות תלושין - ר"ט - תפיסה מהני (לרב ושמואל ברה"ר, לר' יוחנן ור"ל אפי' בסימטא) והמותר
לכושל
ר"ע - ליורשין ותפיסה מהני רק מחיים
ר"ל - הל' כר"ע אפי' בדיעבד, ור' יוחנן חולק
ר"נ - נאמן לומר שתפס מחיים [מגו לקוח ביד]
שליח ששילם ולא החזירו השטר דטענו סיטראי (גם היה מלוה ע"פ) [מיגו להד"ם] -
חייב לשלם למשלח [לתקוני ולא לעוותי]
פקדון לא הוי תפיסה מחיים אא"כ תבעו בחייו
א' שקים בגוי' (רש"י - דלא משקר) נאמן ש"הוא חשוד אשבועה", להריע שטר (לרש"י - לא יזדקק לגבות)
כתיבת זכוותא, אשרתא (קיום) מקודם - רב פפי ורבא - מיחזי כשיקרא
רב ביב בר אב"י ור"נ (להל') - לא חיישינן (רש"י - אא"כ ביטל שטר גמור)
מפקיד מרגליות גובה מיורשין אם הנפקד לא עשיר ואמר סימן
"נכסי לטוביה" - לא רב טוביה אא"כ גיס ביה
ב' טוביה: ת"ח קודם לשכן הקודם לקרוב
ובשוין שודא דדיינא (לרש"י - אומד דעת הנותן)
מכר שט"ח - מלוה ויורשו יכולין למחול
וחייב המחול לר"מ (רש"י להל') מדינא דגרמי (לרש"י - כל החוב)
אבל לא אשה שמכנסת שט"ח לבעלה [ידו כידה], ולא מתנת שכ"מ
בע"ח קודם לכתור' לגבות קרקע [רש"י - נעילת דלת משא"כ אשה רוצה לינשא]
רש"י - חוץ אם קדמה זמן הכתור'
אין הלזה מחויב למכור קרקע לזוזי, חוץ מתולה מעותיו ביד עכו"ם [עשה שלא כהוגן]
פריעת בע"ח מצוה [רש"י - הן שלך צדק] וכופין
קנין ללאחר ל' - ב' לשונות בעומד בצידי רה"ר אם קנה (כאגם) או לא (כרה"ר)

רש"י פו.

לרש"י - אין כופין במצות דרבנן

גמ' פו: - פז.

משביעין אשתו חנונית, אפוטרופיה, לר"א אפי' על פילכה ועיסתה (גם בלי גלגול)
לר"ש (פח:) אין יורשין משביעין על שבחיי בעלה כשאין תובעת כתו'

"שבו' אין לי עליך" - אינו משביעה

"ועל יורשיך (לרש"י - גירשה ומתה ויורשין תובעין כתו') ועל הבאים ברושתך (לרש"י - מכרה כתו' לאחרים)" - אינו משביעין

"אין לי ולא יורשי ולא להבאים ברשותי עליך..." - אינן משביעין

לרב הפטור רק אשבעת אפוט', לרבה בר אבוא גם על פוגמת כתו' וכו', לרב אשי - לכו"ע גם על פוגמת

אבל משביעה על אפוט' על נכסי יתומין - לרב אף על בין מיתה לקבורה, ורב מתנא חולק [מזבנין בלא הכרזה] (לרש"י - וא"א שלא תזלזל ותפסידתן ונמצאת שבו' שקר)
לאבא שאול פח: לא משביעה [מימנע]

דלא/נקי נדר/שבו' מנכסי/מנכסי אלה - מח' אם פטרה ממנו או אף מיורשין

לאבא שאול בן אימא מרים - אבל חכמים תקנו שיורשים משביעין אותה לעולם -
לר"ש - כשתובעת כתובתה

גמ' פז. - צ.

נפרעת בשבועה:

(א) פוגמת כתו' [דמיפרע לא דייק] (רש"י - ואפי' לא טען השבע לי) - וספק בקיבלה מנה בפני עדים,
בחשבון מדויק אי בעי שבו'

(ב) ע"א שפרועה [להפיס דעתו] (אין שבו' דאו' בנשבעין ונוטלין, כפירת שעבוד קרקעות)

(ג) ממשועבדים, (ד) מנכסי יתומים, (ה) שלא בפניו [רש"י - טענין דהיה טוען "אשתבע לי"]

פוחתת כתו' - "אמנה בינינו" (רש"י - האמין בי שלא אתבענו אלא מנה) א"צ שבועה

בע"א יכול להשביעה שבו' דאו' ע"י שפורע עוד פעם בפני ב' ומודיע להם כוונתו, ותובע הראשון משום הלואה

יתומין גובין שלא בשבו' מיתומין שאמרו שאבא אמר לא לויתי [כלא פרעתי]

לר' יצחק אין גובין מבע"ח שלא בפניו [אין חנינא] ור"נ חולק [נעילת דלת]

ר"ש - באין תובעת כתו' אין משביעין אותה ליורשין -

כחנן לגבות מזונות כשבעלה במדה"י,

כאבא שאול - אפוט' שמינו אבי יתומים פטור משבו',

למסקנא - כאבא שאול בן א"מ - א"א להפטר משבו' ליורשין,

ואין שבו' על אפוט' שבחיי בעלה

הוציאה גט בלי כתובה - גובה כתובתה:

לשמואל (ואביי בב"מ) - במקום שאין כותבין כתו' ואין לו ראי' שכתב או במקום שכותבין והביאה

ראי' שלא כתב ולכן א"צ שובר (רש"י - לזמן אלמנותה)

לאביי למסקנא במקום שכותבין והביאה עדים שנשרפה והוי לא אפשר דצריכה הגט ולכן כותבין שובר (עי' בתוס')

לרב - תמיד גובה מנה ומאתים וקורעין הגט וכותבין עליו דלאו משום פסול (ובאלמנה כותבין שובר דלא אפשר - דאולי יש לה גט)

כתו' בלי גט (או שט"ח בלי פרוזבול) - אינה גובה:

לשמואל - במקום שאין כותבין ונאמן שפרע דלא היה לו ראי' שכתב

לרב - בלי עידי גט - נאמן מיגו לא גרשתיך/לא היה פרוזבול

לרב - תמיד גובה תוספת ולא עיקר ע"י גירושין

רשב"ג - מן הסכנה ואילך גובה בלי גט/פרוזבול:

לשמואל - כשיש עידי גירושין

לרב - אפי' עיקר

אפי' כתב כתובה לארוסה אינו יורשה [רש"י - שארו]

ב' כתובות שקדמו לגט ראשון - גביא מזה או מזה בדאוסוף לה בשני - רש"י - ולא הזכיר בה הראשון

כתו' א' וב' גיטין/גט ומיתה - ע"מ הראשונה החזירה

כתו' שכתב בקטנותו או בגיותו כתובתה קיימת
למנה ומאתים [ע"מ כן קיימה] ואין תוספת

רש"י פז: - פט.

כל שטרות שעבוד קרקעות הן ואין נשבעין על כפירת קרקעות

שבו' דאנ' עדיף - רש"י כאן - בשם, נקיטת חפץ (רש"י השולח - גם בדרכבן)

לרש"י - הל' כמ"ד אין כותבין שובר

פ"י מי שהיה נשוי

גמ' צ. - צג.

מת - אשתו ראשונה ויורשיה קודמת לשניה וב' צדדים בתפס שניה אם גביית בע"ח מאוחר מהני

מתה הראשונה (בנין דכרין) ואח"כ מת הוא -

שניה ויורשיה קודמת [רש"י - בע"ח קודם ליורש]

לר"ע - לראשונים יש נחלה ולא בנין דכרין [לרב יוסף - מתה אחת בחייו ואחת במותו אתי

לאינצוי, בי רב - לא נחשב תשלום כתו' בע"ח מותר דינר (רבה - לכו"ע בע"ח = מותר דינר)]

לבן ננס (ר"פ להל') יש בנין דכרין [כתו' = מותר דינר (רש"י - חובת אביהן = ירושתו)]

צריך מותר דינר ירושה דאו' לגבות בנין דכרין -

ולא: פחות מדינר, ע"י להעלות דמי הנכסים (לדידי שוה), ראוי,

לר"ש מטלטלי, לפי' א' - משעבדי (ות"ק חולק),

ר"נ - (לרש"י) בנתייקרו נכסים בין מיתה לשומת ב"ד

לוקח שרוצה לסלק מלוה בזווי אם אינו רוצה להעלות בדמים - רמב"ח ורב יוסף - אינו יכול

רבא ואב"י - יכול [אין פסידא] ומח' אי כותבין שטר טירפא כשיעור החוב או כשיעור שקנה (להל')

יתומים שפדו קרקע מבע"ח = פריעת חוב אביהן,

אא"כ אמרו "דמי הקרקע" = מכר (רש"י) ואינו יכול לגבות שוב ממנה

מכירה שלא באחריות - רבא - אחריות דנפשי' (ערער הוא או מחמתו) קביל עליה (ורמב"ח חולק) אבל

לא ערעור מחמת אביו

זקף במלוה ומת - מעות המלוה (אפי' שחייב לו האב אחריות) = מטלטלי דיתמי דלא משתעבדי, אבל

אם שילם ליתמי בקרקע = כירושת קרקע האב (רש"י) ומשתעבדי

לוה שמכר כל שדותיו לשמעון (לרש"י - בשטר א') ולוי קנה ממנו כל הבינונית - רצה גובה משמעון

[רש"י - נכנס תחת ראובן והניח לוי אצלו]

רצה גובה מלוי [לקחת שעבודי ולא הניח אצל שמעון]

השאיר בינונית - גובה משמעון [הנחתי מקום לגבות]

ב' לשונות אם הלוח משתעי דינא עם הטורף לקוחות במכר שלא באחריות [לא ניחא לי שיהא תרעומת

עלי]

ב' לשונות אם לוקח באחריות חוזר מקנין קרקע שיצא עליו עוררין מכי דיש אמצרי [אחוי טרפך

ואשלם]

רש"י צא: - צג.

מכירת כתובת אמו בטובת הנאה בלי אחריות -

לרש"י ל"ק - על חזרה ממכירה בחיי אביו - דלא זכה (דשלב"ע)

לרש"י ל"ב - על טריפת שדה המיוחדת לכתובתה - במכר אחרי שירש

שמעון קנה מראובן בב' שטרות ולוי קנה הראשונה -

לרש"י - לוי אומר לבע"ח הניח לך שמעון מקום לגבות

טענת לוה שאין ללוקח: גלגול דברים לחשוב חוב כנגד חוב, אישתבע דלא פרעתיך

עד שלא דייש אמצרי יכול לחזור - לרש"י - אם לא נתן מעות

דייש אמצרי - לרש"י - משהחזיק נתחייב במעות

גמ' צג. - צה:

ג' כתובות (רש"י - שנחתמו ביום א') - ק', ר', ש' -

משנתנו - ר' נתן - כחן שוה בשעבוד ק', שנים שוין בק' השני, רק שלישית בק' השלישי

לרבי - חולקות בשוה (לרש"י - שוה בכל - שהכל משועבד בשוה עד שתגבה הכל)

כתבה שניה לראשונה "דין ודברים אין לי עמך במנה" - עדיין חולקת בשוה עם השלישית

שותפין בכיס אחד :

שור לחרישה - חולקין בשוה [לרש"י - אין חלקו מועיל בלי השני]
לחרישה ועומד עכשיו לטביחה - רבה - לפי מעותיו [לרש"י - מתחלק לאבריו],
רב המנונא - בשוה

זה לקח בשלו בריאים וזה כחושים - כפי מעותיו
מעות - החליפו ולא הותירו - כ"א כפי מעותיו, הותירו או פחתו - בשוה

בעלת כתובה הקודמת נשבעת (לרש"י - שעדיין לא גבתה) לאשה שלאחריה בלבד
[לר"נ - שליחותה דאחרות, שבו' לאחד שבו' למאה]

האחרונה לבן ננס נשבעת, לת"ק אינה נשבעת
[מח' (לרש"י - שנודע) אחת מהראשונות גבתה שדה נגזלת אי בע"ח מאוחר שקדם וגבה גבה
ונפסדת הראשונה; אע"פ דלא גבה שמא תכסיף (לרש"י - ע"י שבו' תסבור שתשאר בידה); אי אפי'
יתומים גדולים משביעין כאביי קשישא]

רב הונא - שותף או אח שהלך לדין עושה שליחותו דחבירו,
וצד בגמ' חולק כשלא היה השני בעיר [הייתי טוען יותר]

ב' שטרות מכר ביום א' - רב - חולקין [כר"מ דע"ח כרתי]
שמואל - שוודא דדייני [ע"מ כרתי - לרש"י - וכתנאים דבבל דשוודא עדיפא]

טרפו מלקוח מספק ("ניסן" סתם) שידו אתחתונה, יבקש מלקוח השני הרשאה לטרוף אחריותו
מלקוחות מכאן ולהבא ממ"נ

כתבה הראשונה ללוקח "דו"ד אין לי עמך" וקנו מידה (לר"מ דאין אומרים "נחת רוח עשיתי לבעלי"
(לרב אשי - כשלא כתבה כן לאחר) או אפי' לר"י בגרושה) -
שניה מוציאה מלוקח, ראשונה משניה, לוקח מראשונה - עד שיעשו פשרה
וכן בבע"ח שכתב ללוקח שני (לרש"י - שקרקעו שוה חובו) - בע"ח מראשון, ראשון משני, בע"ח
מראשון, שני מבע"ח - עד שיעשו פשרה

אישתדוף ה"מקום שהניח לגבות" להל' גובה ממשעבדי הראשונים
רבא - אבל לא בכתב לשני דו"ד אין לי עמך [איהו דאפסיד אנפשי], ור"נ בר יצחק חולק

אביי - "נכסי לך ואחריך לפלוני"
לפנויה ונשאת - לבעל (=לוקח ראשון) [כרשב"ג (אבל לרבי אחריך עדיף מלוקח)]
לנשואה - בעל מוציא מלקוחות, אחריך מבעל ["אחריך" ולא בעל], לוקח מאחריך ומוקמינן ביד
הלוקח [פסידא ללוקח]

רש"י צד.

לרש"י ת"ק דבן ננס ודאי חולק על אביי קשישא

ע"ח כרתי - בנחתם ביום א' -

לרש"י - במקום שאין כותבין שעות גלו דעתייהו דאין מקפידין על הקודם ושניהם שוין

פי"א אלמנה ניזונת

גמ' צה: - צז.

אלמנה ניזונת - מע"י, ז' מלאכות של יורשים
ולא מציאתה [כאנשי יהודה דיכולים להפטר ממזונות ע"י נתינת כתובה (לרש"י - בשאינה ניזונת),
תיהוי איבה (לרש"י - בע"כ זנין אותה)]

יורשי כתובתה חייבין בקבורתה

תלמיד עושה מלאכת עבד לרבו חוץ מהתרת מנעל [נראה כעבד כנעני] אא"כ מכירו או מנח תפילין
{המונע תלמידו מלשמשו}

תפיסת מטלטלי למזונותיה מהני, רבינא ורבא - ולא לכתובה, מב"ר אשי - אף לכתובה

איבדה מזונותיה לשעבר אם לא תבעה לב' שנים, ועשירה/צנועה ג' שנים

"נתננו מזונות (לרש"י - להבא) - על היתומים להביא ראיה" [רש"י - דנשתעבדו בתנאי ב"ד]
נישאת - עליה להביא ראיה (על שעבר)

ר"י - מוכרת וכותבת "אלו למזונות/לכתו" מכרתי" [בלא"ה על האלמנה להביא ראיה, דלא ליקרו
רעבתנותא]

ר' יוסי - סתם עדיף [על יתומים להביא ראיה] (רש"י - "כל שמכרתי למזונות" ותגבה כל כתובתה מלקוחות);
כאביי קשישא - שתטרוף כתו' מלקוחות (רש"י - מעמידה עדים על הנמכר למזונות ולא תודיע על
הנמכר לכתו")

מכירה למזונות - רב הונא - כדי שנה ביחד, רב יהודה ואמימר להל' - כדי ו' חדשים ביחד
והלוקח משלם חלק בכל חודש

מה שמכרה למזונות לא תטרוף לכתו' [אע"ג דאחריות איתמי אבל אחריות דנפשה קיבלה]
להל' מכר קרקע לצורך זוזי ובסוף לא אצטריך - הדרי זביני, לרש"י - ר"נ חולק

גמ' צז. - ק:

אלמנה מוכרת שלא בב"ד: למזונות

לת"ק אף לכתו' [עולא - חנא, ר' יוחנן - אינו רוצה שתתבזה אשתו בב"ד (נ"מ גרושה)]
ור"ש חולק

וא"צ הכרזה (אא"כ לקחה לעצמה - ואז לר"נ בעי אפי' שומא בב"ד גמור)
וצריכה שבועה (לרש"י - שלא גבתה יותר)

יורשי כתו' מוכרין שלא בב"ד - לעולא רק נקבות

לר"ש - ספק גרושה - בעלה חייב במזונות [רש"י - מעוכבת בשבילו להנשא]
אבל לא יורשין [רש"י - הממע"ה]

ר"מ - מכרה, משכנה, עשתה כתובתה אפותיקי אין לה מזונות
ר"ש - אפי' מקצתה [לא אמרינן מקצת כסף (מוהר שעדיין חייב) ככל כסף]

מכרה ק' בר' נתקבלה כתובתה [לרש"י - כו' יוסי דאין קצבה לקרקע]

מכרה שוה כתובתה בפחות - נתקבלה כתובתה [את הפסדת]

מכרה יותר משהו כתובתה - ת"ק - מכרה בטל (עכ"פ בדאוזיל בטעות כל דהו)
רשב"ג - קיים ותחזיר המותר - חוץ מאונאה שוה (רש"י - או ראוי להצטרף) לשיעור שדה/גינה -
דבטל

שליח שמכר ביותר - בדבר שיש קצבה - ר"י - רווח לשליח

ר' יוסי (להל') - חווקין [לרש"י - מתנה ספק למי]

בדבר הנמכר באומד - לר' יוסי (להל') - הכל לבעל המעות

"מכור לי כור" ומכר כור - ספק אי מכר קיים על

"כור" ומכר - ספק אי קיים [לא ניחא לאפושי שטרי]
 ואם אמר "לאחד" - לרב הונא - ולא לשנים, לרב חסדא ורבה בר"ה ור"נ - אפי' למאה
 ועכ"פ מכר בטל בדאוזיל בטעות [אפי' בקרקעות - לתקוני שדרתיך]
 הבא לי חלוק בדניר הקדש וקנה ב - לרבנן בע"הב מעל, לר"י שליח מעל חוץ מקנה קטנית דלא מוזלי
 שום הדיינים (בדא"צ הכרזה: עבדים [שמא יברחו], מטלטלין ושטרות [שמא יגנבו],
 לכרגא (רש"י - דיתמי) למזוני ולקבורה [אין פנאי], בנהרדעא [גנאי לקונים], ערכין כב. - שטר
 עם רבית) -
 טעות שתות - ת"ק, ר"נ להל' - בטל; רשב"ג, פרטא ורבי להל' - קיים עד פלגא
 בהכרזה - לכו"ע קיים אפי' כפול / פלגא
 שום שליח (רש"י - אפי' דעלמא) -
 רבא - ר"נ - טעות בשתות כדיינים [לא לצורכו]
 רב שמואל בר ביסנא - ר"נ - בכל דהו כאלמנה [יחיד]
 אפוט' לחלוקה - שמואל - הגדילו יכולין למחות ברוחות, ור"נ חולק [מה כח ב"ד יפה בלא טעו]
 אלמנה, ב"ד שמכרו למזונות - אחריות איתמי
 ב"ד שמכרו בלי הכרזה (במקום שצריך) הדר זביני
 שמין ומוכרין מטלטלי דיתמי לאלתר [רש"י - שלא ירקבו] אא"כ מיקרב יום השוק

גמ' ק: - קא:

אין כתובה ותנאי כתובה (אלא תוספת [מתנה - רש"י - בחיבת ביאה]):
 (1) לממאנת [מעצמה יוצאה] (ואם לותה למזונות אינו משלם)
 (2) שנייה [קנסוה - דלא נפסלת וולדה כשר]
 (3) איילונית ואלמנה לכה"ג (חייבי לאוין) דלא הכיר בה [מקח טעות]
 אבל חייבי לאוין דהכיר בה יש [רש"י - הוא מרגילה]
 קידושי קטנה ע"י אמה ואחיה - ר"א - אינה כאשתו אלא למיאון
 ר' יהושע - בעלה זכאי כאשתו
 ע"י גט: לרב אין לה כתו', לשמואל יש
 ואסורה לקרוביו ולכהן וממתנת ג' חדשים
 בלאות דליתנהו - ממאנת - אין לה
 איילונית שלא הכיר - מלוג יש לה לרב כהנא דקרנא הוי (לר"נ פירא הוי)
 צאן ברזל אין לה [רש"י - ברשות הוציאן]
 שנייה - מלוג אין לה, ברזל יש לה [קנסו לשניהם]
 זינתה - ר' מנחם - הפסידה בלאותיה קיימין, לחכמים (להל') נוטלת (רש"י - מלוג)

רש"י ק:

אין לממאנת וכו' פירות - רש"י - פרקונה
 בלאות - מה שבלה (דלא כרש"י במק"א - מה שנשאר)

פי"ב הנושא את האשה

גמ' קא: - קד:

פסקה לזון בתה ה' שנים וגירשה, אפי' ניוזנת מבעל אחר או הבת עצמה ניסת -
יהיב דמי מזונות - ובמיתתו ממשועבדים [כבע"ח]

מסר שטר דחייב אני לך (לרש"י - ולא חתם) -

ר' יוחנן - חייב [אלימא מילתא דשטר (לרש"י - דמסר בפני עדים)] כר' ישמעאל ולא לבן ננס
ר"ל - פטור א"כ: 1) יש שעבוד דאו' (פדיון הבן, ערב לאחר חיתום לר' ישמעאל

(לרש"י - ואני ערב - ומסר בפני עדים)),

2) שטרי פסיקתא (תנאים) הנקנין באמירה

(רש"י - וחתמו העדים עדות ולא היה קנין וגובין ממשועבדי),

3) אמר אתם עדי להודאה

תנאים נקנין באמירה [בההיא הנאה דקמיחתני אהדדי גמר ומקני]

ולא ניתנו ליכתב (לרש"י - אסור דלא משתעבדי נכסי בלי קנין)

וקנין מהני לגבות ממשעבדי חוץ מבנותיו דאכלי מתנאי ב"ד [אימר צררי אתפסינהו]

מת - בת הניזונת מאחין - תגדל בבית אמה אפי' גדולה

בן קטן אצל אמו ולא יורשיו [שמא יהרגוהו]

משכיר ריחיים ע"מ לקבל טחינה ושוב קנה אחרת לעצמו -

א"צ השוכר ליתן דמים א"כ מוצא לטחון לאחרים תמיד [מידת סדום]

נותנין לאלמנה מדור וכו' לפי כבודה בבית בעלה עד שנופל

ולא מהני למוכרו [משתעבד מחיים (משא"כ נכסים לבנן נוקבין)]

וא"צ לזונה בבית אביה אלא לפי ברכת הבית [ברכת הבית ברוך] א"כ יש חשש צניעות

{ לשון חכמים ברכה, עושר, מרפא; צואת ופטירת רבי; סימן יפה/רע למת; לוי לבבל כשמת
ר' אפס; ר' חנינא מחזיר תורה בפלפולו, ע"י ר' חייא לא משתכח; כשצדיק נפטר וכו' }

כיבוד אשת אב ובעל האם רק מחיים

הספד אחר ל' ביום אן בלילה עד י"ב חודש

בכור הממלא מקום אבותיו ביראת חטא קודם לצעיר החכם ממנו

גביית כתובה - ר"מ - רשב"ג - בבית אביה לעולם, בבית בעלה - כ"ה שנים [עושה טובה מנכסי יתומים

כנגד כתוב] - וספק לחצאין לפי חשבון

חכמים, להל' - בבית בעלה - לעולם [בושה למחות]

בבית אביה - כ"ה שנים [מוחלת], חוץ: לר' יוסי ובי בר קא - משטר כתוב' בידה [רש"י - דלא

מסרה להם] (ור' אלעזר חולק), מהביא לה היורש מזונותיה [בושה למחות]

וכן יש מחילה ליורשי אלמנה אם לא מיחו תוך כ"ה שנה

ואין מחילה בבע"ח, גרושה, תוספת לבר קפרא [רש"י - מתנה] (ור' יוחנן חולק)

לא כתוב באדרכתא לגבות מנכסי מת - הוי טעות (ולא טעות סופר) ואינה גובה פירות למפרע

רש"י קא:

כתב אני פלוני חייב לך נחשב חתימה

פ"ג שני דייני גזירות

גמ' קה. - קח.

{ שצ"ד ב"ד וכו' בירושלים; שוחד; אליהו רבה/זוטא; כי הווי מיפטרי רבנן מבי וכו' פיישי וכו' }

נוטל שכר לדון - דיניו בטלין, ומותר לקחת מב' הצדדין שכר ביטול מלאכה דמוכח

רגיל לישאל פסול לדון אא"כ שואל בחזרה

שכר אורגי פרוכות - רב - מתרומת הלשכה,

ר"נ - לצניעות - מלשכה, לאמה טרקסין - מבדק הבית

כלי שרת (רש"י - למזבח החיצון) - ר' ישמעאל ור' חנינא סגן - ממותר תרומת הלשכות (משנה שעברה)

[צורך קרבן] או ממותר בדק הבית [לב ב"ד מתנה]

ברייטא, ר"ע - ממותר נסכים (שהוסיפו מספקי סלתות)

קיץ המזבח - ר' ישמעאל - ממותר פירות (סחורה במותר תרומה), ר"ע - ממותר תרומה,

ר' חנינא - ממותר נסכים

בעלה במדה"י - לרב (להל') פוסקין לה מזונות אפי' בחייו אחר ג' חדשים

שמואל - כששמעו שמת [בחייו - רב זביד - אימר צורי אתפסה (בגדולה), ר"פ - שמא אמר צאי

מע"י במזונותיך (בדספקה)], או בהשרה ביד שלי (רש"י - ועכשיו משך ידו), יבם שעמד בדין

וברח, קטנה דלא ספקה - דאין חשש

ובחזר הבעל נאמן דאתפסה צורי (רש"י - הוא ישבע ומחזירה מה שלקחה)

חנן ור' יוחנן בן זכאי ולהל' - א"צ שבועה לגבות מזוני עד שגובה כתו'

בני כהנים גדולים, ר' דוסא בן הרכינס - צריכה שבועה

"גירשני בעלי" מתפרנסת - לשמואל בשמעו שמת (רש"י - ואינה רוצה ליטול כל הכתו' ביחד) - עד

כדי כתובתה [אפסדה אנפשה]

קוניא לבן/שחור אינו בולע (רש"י - כלי חרס מחופה עופרת), חוץ: ממעורב צריף, יש ביקועי, ירוקי לרב

זביד

הלך למדה"י - חנן וריב"ז ולהל' - המפרנס אשתו איבד מעותיו (רש"י - אא"כ לוותה ע"מ לפרוע)

בני כה"ג, ר' דוסא ב"ה - ישבע ויטול

לחנן מותר לפרוע חוב מודר הנאה [לרש"י - כיון דפרעון לשם הלואה לאו הלואה היא, לשם מחילה נמי לא מידי

יהיב ולא מחילה]

לבני כה"ג - לרבא בע"מ שלא לפרוע (רש"י - עד שירצה)

ור' אושעיא חולק - הנאת כיסופא (רש"י - מחילה היא)

רש"י קז. - קח.

חשש צורי וצאי מע"י - לרש"י לשמואל פוסקין בשבו'

בשמעו שמת - לרש"י פוסקין בלי שבו'

לרש"י - רק יבם שברח חייב מזונות ולא חלה

תורמין תרומת הלשכה על האבוד (לרש"י - מהשליח),

הגבוי (לרש"י - עדיין לא הגיע),

ועל העתיד לגבות (לרש"י - אפי' לא נגבה לבסוף)

גמ' קח: - קיב:

מת ונכסיו מועטים (פחות מפרנסת י"ב חודש)

רבנן - הבנות יזונו, אדמון ור"ג - אף הבנים

תובע "מלא י' כדי שמן" = שמן לבד, "כדי שמן מלאים" = שמן וקנקנים

"כדי שמן" - לרבנן = רק שמן,

לאדמון ור"ג ולהל' = אף קנקנים - נ"מ דחייב שבו' לר"נ בהודה בקנקנים לבד, לר' חייא בר אבא - במקצת קנקנים (ומגלגלין על שמן)

למשנה חותן/לר' יוסי בר"י ארוסה גדולה שפסק מעות לחתן ואין לו/לה - רבנן - תשב עד שתלבין ראשה, חוץ: מחותן שפסק לריכר"י, לרש"י - ארוסה קטנה שפסקה אדמון ור"ג ולהל' - או כנוס או גט

עד שחתם על שטר מכירה - רבנן, להל' - לא יכול לערער שגזול ממנו אבל דיין כן [לא קראוהו] אדמון - יכול [הראשון אדם קשה] אבל לא כשחתם (לרש"י) שדה לצדה למוכרה לאחר ועשה שדה זו סימן אא"כ: מוכרה המוחזק למערער (לרש"י) [אי לא שתקתי לא היה מוכר/קונה], או שטען שהסי' רק תלם א', או שחזרתי ולקחתי ממנו [לרש"י - פה שאסר]

אבדה דרך לשדהו אצל חד שקנה מד' בנ"א - אדמון - יטול דרך קצרה [דרכי גבן] חכמים, להל' - יקנה (רש"י - בזול, ותוס' חולקין) [שתוק או אהדרנא למרייהו]

"דקל" לבת - יכולים לסלקה בב' חצאין [רש"י - נכסים בחזקת יתומים וידה מכח צוואה על התחתונה] לזה שקנה שדה ממלוה - במקום דיהבי זוזי לפני השטר נאמן לומר פרוע/מזוייף דהו"ל לעכב מעותיו במקום דשטר לפני זוזי - אדמון - נאמן [הו"ל למסור מודעא דרק מוכרו שיהא לו משכון על חובו], חכמים ולהל' - אינו נאמן [חבריו יודיעוהו ולא יקנה]

שט"ח זה על זה - אדמון - המאוחר נאמן [האיך לית] חכמים ולהל' - שניהם גובין בשדות שוות - הפוכי מטרטא ל"ל לאחד עידית ובינונית ולהשני זיבורית - ר"נ - בשלו (לוה) שמין - ואפי' לקח הבינונית משלם רק זיבורית רב ששת - בשל כל אדם שמין - והפוכי מטרטא ל"ל לרב ששת מח' בשלוה השני ביומי דמשלם הלואה הראשון אי לא עביד איניש דיזיף ליומי'

תפס בע"ח בינונית מיתמי - מהני

אין מוציאין אשה לארץ אחרת (יהודה - עבר הירדן - גליל), מעיר < > לכרך, לרשב"ג אף לא מנוה רעה ליפה [שינוי וסת]

אנשים, נשים יכולין לכפות לעלות (ולא לצאת) לא"י, לירושלים, אפי' עבד עברי, אפי' לנוה רעה, ואל"ה יוציא בהפסד כתובה

עבד שברח לא"י - חייב למוכרו שם [ישוב א"י]

כשמשלם כתו' במק"א - ת"ק - כפי מעות קטנות [מקולי כתובה - כתו' דרבנן] רשב"ג - כמקום השעבוד (כחוב) [כתו' דאו']

רב יהודה - מבבל לא"י בעשה [ושמה יהיו עד יום פקדי, אם תעירו ואם תעוררו (ו' שבועות)], ור' זירא חולק

לכו"ע אסור מבבל לשאר ארצות [רש"י - ישיבות המרביצות תורה תמיד]

ו' שבועות: שלא יעלו בחומה, ימרדו, גוים לא ישתעבדו יותר מדי, לא יגלו/ירחקו הקץ, יגלו הסוד לגוים

{ מעלת א"י, קבורה בא"י; אור תורה מחייהו; ולבן שיניים מחלב }

הדרן עלך מסכת כתובות